

Türkiye İŞçi Sendikaları Konfederasyonu

**GÜNÜMÜZDE ÜCRETLERİN
VERGİLENDİRİLMESİ
VE
ÜCRETLER İÇİN ADIL BİR
VERGİLENDİRME ÜZERİNE
DEĞERLENDİRME**

Kerem Gökay Akdağcık
Mali Müşavir

ANKARA
2024

Türkiye İŖçi Sendikaları Konfederasyonu

**GÜNÜMÜZDE ÜCRETLERİN
VERGİLENDİRİLMESİ
VE
ÜCRETLER İÇİN ADİL BİR
VERGİLENDİRME ÜZERİNE
DEĞERLENDİRME**

**Kerem Gökay Akdağcık
Mali MŖavir**

Ekim 2024 - ANKARA

TÜRK-İŞ

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu

Bayındır Sokak No. 10

Yenişehir - Ankara

Tel : 0.(312) 433 31 25 (4 hat)

Faks : 0.(312) 433 68 09 - 433 85 80

www.turkis.org.tr

e-posta : turkis@turkis.org.tr

Ekim 2024

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	
ÖZET OLARAK TALEBİMİZ.....	1
Özetle Talep Ve Önerimiz:	1
GÜNÜMÜZDE ÜCRETLERİN VERGİLENDİRİLMESİ VE ÜCRETLER İÇİN ADİL BİR VERGİLENDİRME ÜZERİNE DEĞERLENDİRME	
1.GİRİŞ.....	3
2.TÜRKİYE’DE ÜCRET GELİRLERİNİN VERGİLENDİRİLME ESASLARI.....	3
2.1.Ücretin Tanımı	4
2.2.Ücret Olarak Vergilendirilecek Diğer Ödemeler	4
2.3.Ücretin Unsurları	5
3.ÜCRET İSTİSNALARI	6
İstisna Edilen Ücretler.....	6
Gider Karşılıklarında İstisnalar:	9
Tazminat ve Yardımlarda İstisnalar:.....	10
Vatan Hizmetleri Yardımlarında İstisnalar:	11
Teçhizat ve Tayın Bedellerinde İstisnalar:	11
Tahsil ve Tatbikat Ödemelerinde İstisnalar:	12
Teşvik İkramiye ve Mükafatları İstisnalar:	12
4.ÜCRET GELİRİNİN VERGİLENDİRİLMESİ	13
4.1.Ücretin Safi Tutarının (Vergiye Tabi Ücretin) Tespiti	13
4.2.1. Kesinti Yoluyla Vergilendirme	14
4.2.2. Ücretin Yıllık Beyanname ile Beyan Edilmesi	14
5.BAZI ÜLKELERDE ÜCRETLİLERİN VERGİLENDİRİLME ESASLARI.....	16
6.ÜCRETLERİN VERGİLENDİRİLMESİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELER	17
6.1.Türkiye’de Ücretlerin Vergilendirilmesi Modern Vergi Kurallarıyla Uyuşmamaktadır.	17
6.1.1. Ücretlilerin Vergi Yükleri Yıllar Geçtikçe Artmaktadır ..	17
7.ÜCRETLİLERİN VERGİ YÜKÜNÜN AZALTILARAK EŞİT VE ADALETLİ VERGİ ALINMASI İÇİN ÖNERİMİZ	27

7.1.Ücretlere Uygulanacak Tarifenin Dilimlerinin Güncellenerek	
Dilimler Arasındaki Farkın Açılması	27
SONUÇ	29
Özetle Talebimiz:	30
EK TABLOLAR	31
TÜRK-İŞ EYLÜL 2024 AÇLIK ve YOKSULLUK SINIRI	45

SUNUŞ

1999 ve 2024 yılları arasında Hazine ve Maliye Bakanlığınca her yıl açıklanan ücretliler gelir vergisi tarifesi, aynı yıllarda Hazine ve Maliye Bakanlığınca her yıl açıklanan yeniden değerlendirme oranlarına göre atırılmamıştır. Bunun sonucunda; düşük ve orta düşük ücret gelirindeki mükellefler daha fazla vergi ödeme yüküne girmişlerdir. Anayasa'nın 2'nci maddesinde yer alan sosyal devlet ilkesi gereği düşük gelirli olanların daha düşük vergi geldiğinde hiç vergi yüküne katlanmamaları gerekirken, yıllar itibari ile daha fazla vergi yüküne katlanmışlardır. 1999 yılında gelir vergisi tarifesinin ilk dilimi asgari ücretin 25 katıyken, 2024 yılında asgari ücret gelir vergisi tarifesinin ilk dilimi asgari ücretin 5 katıdır. Bu durum vergi yükünün yıllar itibari ile düşük ücretlilerin üzerinde daha fazla vergi yükü olduğunun bir göstergesidir.

Bir ömür boyu en zor koşullarda çalışarak hayatını kazanan işçiler, vergilendirmede eşitlik ilkesi gereği diğer mükellefler gibi kazançları dolayısı ile ödeme güçleri ile orantılı vergi ödemelidir.

Çalışmamızda yukarıda değinildiği gibi yıllar itibari ile ücretliler aleyhine bozulan vergi dengesine ilişkin tespitler, ücretlilerin yıllar itibari ile daha fazla vergi yüküne katlanmasının nedenleri, sonrasında bu sorunlara yönelik çözüm önerileri sunulmuştur. Çalışmayı hazırlayan Mali Müşavir Kerem Gökay Akdağcık'a teşekkür ediyoruz.

TÜRK-İŞ
YÖNETİM KURULU

ÖZET OLARAK TALEBİMİZ

Anayasal olarak eşitlik ilkesi gereği ülkemizde çalışan ücretlilerin diğer mükellefler gibi kazançları, diğer bir ifade ile ödeme güçleriyle orantılı olarak vergi ödemeleri gerekmektedir. Yıllar itibari ile çok net olarak gözüktüğü gibi bu denge bozulmuştur. Bu nedenle eşitlik ilkesi de gözetilerek ücretliler için vergi sisteminin kurulması gerekmektedir.

Bu çalışmamızda söz konusu uygulamadaki adaletsizlikler ve eşitsizlikler ile ilgili vergisel hususlar; sonrasında değerlendirmelerimiz ve talebimiz sunulmuştur.

Günümüzde asgari ücretten vergi alınmaması yerinde bir karardır. Ancak bu tek başına ücretlilerin vergilerinde eşitsizliği ve adaletsizliği gidermekte yetersizdir. Zira yıllar itibari ile gerektiği gibi arttırılmayan ücret vergi tarifesi (Hazine ve Maliye Bakanlığınca yayımlanan Yeniden Değerleme Oranları ile arttırılmamış olan ücretliler için vergi tarifesi) nedeni ile ücretliler yüksek vergi yükü ile karşı karşıya kalmışlardır.

Özetle Talep Ve Önerimiz:

Asgari ücretten vergi alınmaması uygulamasına devam edilerek, aslında bu güne kadar olması gerekenin yerine getirilmesinden ibarettir.

Şöyle ki; 1999 yılından günümüze Hazine ve Maliye Bakanlığınca açıklanan yeniden değerlendirme oranına göre, ücret vergi dilimleri güncelenseydi, 2024 yılı için tarife aşağıdaki gözüktüğü gibi olacaktı, bizim talebimiz de bu doğrultuda tarifenin Hazine ve Maliye Bakanlığınca

açıklanan yeniden değerlendirme oranında güncellenerek yayınlanması ve bu günden sonrası için her yıl yeniden değerlendirme oranı ile artırılmasıdır. Yine dengenin aynı şekilde korunabilmesi için yeniden değerlendirme oranı ile dilimler arttırılsa dahi birinci dilimin asgari ücretin 14 katından ikinci dilimin asgari ücretin 24 katından, üçüncü dilimin asgari ücretin 53 katından, dördüncü dilimin asgari ücretin 250 katından az olmamasının sağlanmasıdır.

Tutar (2024 Yılı)	Vergi Oranı
280.000 TL'ye kadar	% 15
480.000 TL'nin 280.000 TL'si için 42.000 TL, fazlası	% 20
1.060.000 TL'nin 480.000 TL'si için 82.000 TL , fazlası	% 27
5.000.000 TL'nin 1.060.000 TL'si için 238.600 TL fazlası	% 35
5.000.000 TL'den fazlasının 5.000.000 TL'si için 1.617.600 TL, fazlası	% 40

GÜNÜMÜZDE ÜCRETLERİN VERGİLENDİRİLMESİ VE ÜCRETLER İÇİN ADİL BİR VERGİLENDİRME ÜZERİNE DEĞERLENDİRME

1. GİRİŞ

Vergi sistemlerinde gelir vergilendirilirken adil ve eşit bir sistem yaratmak esastır. Anayasal olarak eşitlik ilkesi de gözetilerek vergi sisteminin kurulması gerekmektedir birlikte, özellikle gelir vergisinde ücretler üzerinden alınan vergi sistemi ücretliler aleyhine olmaktadır.

Ücretlilerin vergilerinin kaynağından kesilerek (stopaj) vergilendirilmesi, gelir vergisi sisteminin ücretliler üzerine yığılmasına neden olmaktadır.

Bu çalışmamızda söz konusu uygulamadaki adaletsizlikler ve eşitsizlikler ile ilgili vergisel hususlar; sonrasında değerlendirme ve önerilerimiz sunulmuştur.

2. TÜRKİYE’DE ÜCRET GELİRLERİNİN VERGİLENDİRİLME ESASLARI

Türkiye’de Gelir Vergisi gelir üzerinden alınmaktadır. Yani gelir vergisi açısından vergilerin kaynağını genel olarak “gelir” oluşturmaktadır. Elde edilen gelirin kaynağı ya da belli bir dönemde gelirdeki artış vergi ödeme gücünün belirlenmesinde dikkate alınmalıdır ve vergilendirilmelidir.

Gelire giren kazanç ve iratlar şunlardır:

1. Ticarî kazançlar,
2. Ziraî kazançlar,
3. Ücretler,
4. Serbest meslek kazançları,
5. Gayrimenkul sermaye iratları,
6. Menkul sermaye iratları,
7. Diğer kazanç ve iratlar.

Bu Kanunda aksine hüküm olmadıkça, yukarıda yazılı kazanç ve iratlar gelirin tespitinde gerçek ve safî miktarları ile nazara alınır.

2.1. Ücretin Tanımı

Ücret, işverene tabi ve belirli bir iş yerine bağlı olarak çalışanlara hizmet karşılığı verilen para ve ayınlar (hizmet karşılığının mal olarak verilmesi) ile sağlanan ve para ile temsil edilebilen (konut, araç sağlanması vb.) menfaatlerdir. Gerçek kişilerin bir takvim yılı içinde elde etmiş oldukları ücret gelirleri gelir vergisine tabidir. Ücret, bedensel ya da zihinsel bir emek karşılığında işverenden elde edilen hasılayı ifade eder. Bu hasıla para şeklinde olabileceği gibi aynı veya para ile temsil edilebilen menfaat şeklinde de olabilir. Ücretin ödenek, tazminat, kasa tazminatı (mali sorumluluk tazminatı), tahsisat, zam, avans, aidat, huzur hakkı, prim, ikramiye, gider karşılığı veya başka adlar altında ödenmiş olması veya bir ortaklık ilişkisi niteliğinde olmamak şartı ile kazancın belli bir yüzdesi şeklinde tayin edilmiş bulunması ücretin niteliğini değiştirmez.

2.2. Ücret Olarak Vergilendirilecek Diğer Ödemeler

Ücretin unsurlarının var olup olmadığına bakılmaksızın aşağıda sayılan ödemeler ücret sayılır:

- Gelir Vergisi Kanunu'nun 23'üncü maddesinin birinci fıkrasının (11) numaralı bendine göre istisna dışında kalan emeklilik, maluliyet, dul ve yetim aylıkları,

- Daha önce yapılmış veya gelecekte yapılacak hizmetler karşılığında verilen para ve ayınlarla sağlanan menfaatler,
- TBMM, il genel meclisi ve belediye meclisi üyeleri ile özel kanunlarına veya idari kararlara göre kurulan daimî veya geçici bütün komisyonların üyelerine ve yukarıda sayılanlara benzer diğer kişilere bu sıfatları dolayısıyla ödenen veya sağlanan para, ayın ve menfaatler,
- Yönetim ve denetim kurulları başkanı ve üyeleriyle, tasfiye memurlarına bu sıfatları dolayısıyla ödenen veya sağlanan para, ayın ve menfaatler,
- Bilirkişilere, resmi arabuluculara, eksperlere, spor hakemlerine ve her türlü yarışma jürisi üyelerine ödenen veya sağlanan para, ayın ve menfaatler,
- Sporculara transfer ücreti veya sair adlarla yapılan ödemeler ve sağlanan menfaatler,
- Hizmet sözleşmesi sona erdikten sonra; karşılıklı sonlandırma sözleşmesi veya ikale sözleşmesi kapsamında ödenen tazminatlar, iş kaybı tazminatları, iş sonu tazminatları, iş güvencesi tazminatları gibi çeşitli adlar altında yapılan ödemeler ve yardımlar.

2.3. Ücretin Unsurları

Gelir vergisi açısından bir ödemenin ücret ya da başka bir gelir unsuru olarak vergilendirilip vergilendirilmeyeceği aşağıda sayılan üç unsura göre tespit edilecektir. Bu üç unsur birlikte varsa elde edilen gelir ücret olarak vergilendirilecek, aksi takdirde ücretten söz etmek mümkün olmayacaktır. Ücret gelirini meydana getiren üç temel unsur şöyledir:

Bir işverene tabi olma: Herhangi bir ödemenin ücret olarak kabul edilebilmesi için gerekli olan ilk unsur çalışanın işverene tabi olmasıdır. İşveren, hizmet erbabını işe alan, emir ve talimatları dâhilinde çalıştıran gerçek ve tüzel kişilerdir. Çalışanın işverene bağlılığı, fiili olabileceği gibi kanun, tüzük, yönetmelik veya sözleşmelerle de saptanmış olabilmektedir.

Belli bir iş yerine bağlı olma: İş yeri ticari, sınai, zirai ve mesleki bir faaliyetin yürütülmesi için tahsis edilen veya bu faaliyetlerde kullanılan yerlerdir. Bu yerlere bağlılık, hukuki anlamda bir bağlılıktır. Hizmetin mutlaka fiilen iş yerinde yapılması zorunlu değildir.

Hizmetin karşılığı olarak bir ödemenin yapılması: Ödeme bir hizmet karşılığı değilse ücret sayılmasına imkân yoktur. Hizmet karşılığı olarak yapılan ödeme, nakit (haftalık, aylık vb.), ayın (hizmet karşılığının mal olarak verilmesi) veya para ile temsil edilebilen menfaatler (konut, araç sağlanması gibi) şeklinde olabilir.

3. ÜCRET İSTİSNALARI

Gelir Vergisi Kanunu'nun 23 ila 29 uncu maddelerinde gelir vergisinden istisna edilen ücret kazançları açıklanmıştır. Genel olarak istisnalar şöyle sıralanmıştır.

İstisna Edilen Ücretler

Aşağıda yazılı ücretler Gelir Vergisinden istisna edilmiştir.

1. Köylerde veya son nüfus sayımına göre belediye içi nüfusu 5000'i aşmayan yerlerde faaliyet gösteren ve münhasıran el ile dokunan halı ve kilim imal eden işletmelerde çalışan işçilerin ücretleri;
2. Gelir Vergisinden muaf olanların veya gerçek usulde vergilendirmeyen çiftçilerin yanında çalışan işçilerin ücretleri;
3. Toprak altı işletmesi halinde bulunan madenlerde cevher istihsali ve bununla ilgili diğer bütün işlerde çalışanların münhasıran yer altında çalıştıkları zamanlara ait ücretleri;
4. Köy muhtarları ile köylerin katip, korucu, imam, bekçi ve benzeri hizmetlilerine köy bütçesinden ödenen ücretler ile çiftçi mallarını koruma bekçilerinin ücretleri;
5. Hizmetçilerin ücretleri (Hizmetçiler özel fertler tarafından evlerde, bahçelerde, apartmanlarda ve ticaret mahalli olmayan sair yerlerde orta hizmetçiliği süt ninelik, dadılık, bahçıvanlık, kapıcılık gibi özel hizmetlerde çalıştırılanlardır.) (Mürebbiyelere ödenen ücretler istisna kapsamına dâhil değildir);

6. Sanat okulları ile bu mahiyetteki enstitülerde, ceza ve ıslahevlerinde, darülacezelerin atelyelerinde çalışan öğrencilere, hükümlü ve tutuklulara ve düşkünlere verilen ücretler;

7. Hizmet erbabına işverenlerce yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatler (işverenlerce, işyerinde veya müştemilatında yemek verilmeyen durumlarda çalışılan günlere ait bir günlük yemek bedelinin 170 Türk lirasını aşmayan kısmı istisna kapsamındadır. Ödemenin bu tutarı aşması halinde aşan kısım ile bu amaçla sağlanan diğer menfaatler ücret olarak vergilendirilir.)

8. Genel olarak maden işletmelerinde ve fabrikalarda çalışan işçilere ve özel kanunlarına göre barındırılması gereken memurlarla müstahdemlere konut tedariki ve bunların aydınlatılması, ısıtılması ve suyunun temini suretiyle sağlanan menfaatler ile mülkiyeti işverene ait brüt alanı 100 m²'yi aşmayan konutların hizmet erbabına mesken olarak tahsisi suretiyle sağlanan menfaatler (Bu konutların 100 m²'yi aşması halinde, aşan kısma isabet eden menfaat için bu istisna hükmü uygulanmaz);

9. Hizmet erbabının toplu olarak işyerlerine gidip gelmelerini sağlamak maksadıyla işverenler tarafından yapılan taşıma giderleri (İşverenlerce taşıma hizmeti verilmeyen durumlarda, çalışılan günlere ait bir günlük ulaşım bedelinin 88 Türk lirasını aşmaması ve buna ilişkin ödemenin toplu taşıma kartı, bileti veya bu amaçla kullanılan ödeme araçlarının temini şeklinde yapılması şarttır. Ödemenin bu tutarı aşması hâlinde aşan kısım ile hizmet erbabına ulaşım bedeli olarak nakden yapılan ödemeler ve bu amaçla sağlanan menfaatler ücret olarak vergilendirilir. Bu istisnanın uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.);

10. Kanunla kurulan emekli sandıkları ile 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesinde belirtilen sandıklar tarafından ödenen emekli, maluliyet, dul ve yetim aylıkları (506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20'nci maddesinde belirtilen sandıklar tarafından ödenen aylıkların toplamı, en yüksek Devlet memuruna çalışılan süreye bağlı olarak ödenen tutardan fazla ise aradaki fark ücret olarak vergiye tabi tutulur.) (Genel, katma ve özel bütçelerden ödenen bu nevi aylıklar dâhil);

11. Yabancı ülkelerde bulunan sosyal güvenlik kurumları tarafından ödenen emekli, maluliyet, dul ve yetim aylıkları;

12. a) Kanuni ve iş merkezi Türkiye’de bulunmayan dar mükellefiyete tabi işverenlerin yanında çalışan hizmet erbabına, işverenin Türkiye dışında elde ettiği kazançları üzerinden döviz olarak ödediği ücretler;

b) Kanuni ve iş merkezi Türkiye’de bulunmayan dar mükellefiyete tabi işverenlerin, Ekonomi Bakanlığından alınan izne istinaden kurulan bölgesel yönetim merkezlerinde münhasıran merkezin faaliyet izni kapsamında istihdam ettikleri hizmet erbabına Türkiye dışında elde ettiği kazançları üzerinden döviz olarak ödediği ücretler;

13. Yüz ve daha aşağı sayıda işçi çalıştıran işyerlerinde bir, yüzden fazla işçi çalıştıran işyerlerinde iki, amatör sporcu çalıştıranların, her yıl milli müsabakalara iştirak ettiklerinin belgelenmesi ve bu amatör sporculara ödenen ücretler. (Asgari ücretin iki katını aşmamak kaydıyla)

14. İşverenlerce, kadın hizmet erbabına kreş ve gündüz bakımevi hizmeti verilmek suretiyle sağlanan menfaatler (İşverenlerce bu hizmetlerin verilmediği durumlarda, ödemenin doğrudan bu hizmetleri sağlayan gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerine yapılması şartıyla, her bir çocuk için aylık, asgari ücretin aylık brüt tutarının %15’ini aşmamak üzere bu istisnadan yararlanır. Kreş ve gündüz bakımevi hizmetini sağlayanlara yapılan ödemelerin belirlenen istisna tutarını aşan kısmı ile hizmet erbabına bu amaçla nakden yapılan ödemeler ve sağlanan menfaatler ücret olarak vergilendirilir. Bu bentte yer alan %15 oranını, asgari ücretin aylık brüt tutarının %50’sine kadar artırmaya ve kanuni seviyesine getirmeye Cumhurbaşkanı, bu istisnanın uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.).

15. Kamu kurum ve kuruluşları hariç Türk Hava Kurumu veya kanuni veya iş merkezi Türkiye’de bulunan müesseselerde uçuş maksadıyla görevlendirilen, hava aracının sevk ve idaresiyle görevli pilotlar ile uçuş esnasında uçak içinde hizmet veren yetkili sivil havacılık otoritesince sertifikalandırılmış kabin memurlarına ödenen aylık ücretin gerçek safi değerinin %70’i (Cumhurbaşkanı, bu oranı %100’e kadar artırmaya, sıfıra kadar indirmeye yetkilidir.).

16. Hizmet erbabının, ödemenin yapıldığı ayda geçerli olan asgari ücretin aylık brüt tutarından işçi sosyal güvenlik kurumu primi ve işsizlik sigorta primi düşüldükten sonra kalan tutarına isabet eden ücret;

retleri (Şu kadar ki, istisnayı aşan ücret gelirinin vergilendirilmesinde verginin hesaplanacağı gelir dilim tutarları ve oranları, istisna kapsamındaki tutarlar da dikkate alınarak belirlenir. Ödenecek vergi tutarı, bu suretle bulunan vergi tutarının içinde istisna tutara isabet eden kısım düşülmek suretiyle hesaplanır. İstisna nedeniyle alınmayacak olan vergi ilgili ayda aylık asgari ücret üzerinden hesaplanması gereken vergiyi aşamaz. Birden fazla işverenden ücret alanlarda bu istisna sadece en yüksek olan ücrete uygulanır.).

17. Yurt dışında yapılan inşaat, onarım, montaj işleri ile teknik hizmetlerde çalışan hizmet erbabına, fiilen yurt dışındaki çalışmalar karşılığı işverenin yurt dışı kazançlarından karşılanarak yapılan ücret ödemeleri.

Ayrıca çeşitli ücret sayılan ödemeler için de istisnalar getirilmiştir. Bunlardan bazıları aşağıdaki gibidir:

Gider Karşılıklarında İstisnalar:

Gider karşılığı olarak yapılan aşağıda yazılı ödemeler gelir vergisinden istisna edilmiştir.

1. Harcırah Kanununa tabi kurumlar tarafından harcırah veya yolluk olarak yapılan ödemeler;

2. Harcırah Kanunu kapsamı dışında kalan müesseseler tarafından idare meclisi başkanı ve üyeleri ile denetçilerine, tasfiye memurlarına ve hizmet erbabına (Harcırah Kanununa tabi olsun olmasın her türlü sözleşmeli personel dâhil) verilen gerçek yol giderlerinin tamamı ile yemek ve yatmak giderlerine karşılık verilen gündelikler (Bu gündelikler aynı aylık seviyesindeki Devlet memurlarına verilen gündeliklerden fazla ise veya Devletçe verilen gündeliklerin en yüksek haddini aşarsa aradaki fark ücret olarak vergiye tabi tutulur.)

3. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre ödenen yakacak yardımı (memur, işçi ve Bağ-Kur emeklilerine avans olarak ödenenler dâhil);

4. Sayım işleriyle, seçim işlerinde çalıştırılanlara özel kanunlarına göre verilen zaruri gider karşılıkları.

Tazminat ve Yardımlarda İstisnalar:

Gelir Vergisi Kanunu'na göre, aşağıda yazılı tazminat ve yardımlar gelir vergisinden müstesnadır:

1. Ölüm, engellilik ve hastalık sebebiyle verilen tazminat ve yardımlar ile 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu uyarınca ödenen işsizlik ödeneği ve 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu'na göre ödenen işe başlatmama tazminatı;

2. Muhtaç olanlara belli bir süre için veya hayat kaydiyle yapılan yardımlar (Asker ailelerine yapılan yardımlarla hayır derneklerinin ve yardım sandıklarının yardımları mutlak olarak bu istisnaya girerler.);

3. Kanunla kurulan emekli sandıkları ile 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20'nci maddesinde belirtilen sandıklar tarafından, kendilerine zat aylığı bağlananlara aylıkları dışında, kanunları veya statüleri gereğince verilen emekli, dul, yetim ve evlilik ikramiyeleri veya iade olunan mevduatı ve sürelerini doldurmamış bulunanlarla dul ve yetimlerine toptan ödenen tazminatlar (506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesinde belirtilen sandıklar tarafından ödenen tazminat, yardım ve toptan ödemeler en yüksek Devlet memuruna çalışılan süreye bağlı olarak ödenen tutardan fazla ise aradaki fark ücret olarak vergiye tabi tutulur. Bu mukayesede gerek muhtelif sandıklardan gerek aynı sandıktan muhtelif zamanlarda yapılan ikramiye, tazminat ve toptan ödemeler topluca dikkate alınır.);

4. Hizmet erbabına ödenen çocuk zamları (Bu zamlar Devletçe verilen miktarları aştığı takdirde, fazlası vergiye tabi tutulur.);

5. Evlenme ve doğum münasebetiyle hizmet erbabına yapılan yardımlar (Bu istisna hizmet erbabının iki aylığına veya buna tekabül eden gündeliklerinin tutarına kadar olan yardım kısmına uygulanır.);

6. Sosyal sigorta kurumları tarafından sigortalılara yapılan ödemeler;

7. a) 25/8/1971 tarihli ve 1475 sayılı İş Kanunu ve 20/4/1967 tarihli ve 854 sayılı Deniz İş Kanunu'na göre ödenmesi gereken kıdem tazminatlarının tamamı ile 13/6/1952 tarihli ve 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanuna göre ödenen kıdem tazminatlarının hizmet erbabının 24 aylığını aşmayan miktarları (Hizmet ifa etmeksizin ödenen ücretler tazminat sayılmaz.);

b) Hizmet erbabının tabi olduğu mevzuata göre bu bendin (a) alt bendinde belirtilen istisna tutarının hesabında dikkate alınmak şartıyla, hizmet sözleşmesi sona erdikten sonra; karşılıklı sonlandırma sözleşmesi veya ikale sözleşmesi kapsamında ödenen tazminatlar, iş kaybı tazminatları, iş sonu tazminatları, iş güvencesi tazminatları gibi çeşitli adlar altında yapılan ödemeler ve yardımlar (Bu bendin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.);

8. Genel olarak nafakalar (Alanlar için);

9. Yardım sandıkları tarafından statüleri gereğince kendi üyelerine ölüm, engellilik, hastalık, doğum, evlenme gibi sebeplerle yapılan yardımlar.

10. Yabancı ülkelerde bulunan sosyal güvenlik kurumları tarafından ödenen emekli, dul, yetim ve evlenme ikramiyeleri veya iade olunan mevduat, sürelerini doldurmamış bulunanlarla, dul ve yetimlerine toptan ödenen tazminat ve yardımlar.

Vatan Hizmetleri Yardımlarında İstisnalar:

Aşağıdaki yazılı vatan hizmetleri yardımları gelir vergisinden müstesnadır.

1. Harb malüllüğü zamları;

2. Harb malüllerine ve şehit, dul ve yetimlerine verilen tekel beyiyeleri;

3. Şehitlerin dul ve yetimlerine şehit, dul ve yetimi sıfatıyla yapılan bilümmü ödemeler (Bu hükmün tatbikında hususi kanunlarına göre kendilerine şehit sıfatı verilenlerle harb, isyan, eşkiya, kaçakçı takip ve müsademesi, sanıkların ve mahkûmların takibi, manevra, talim ve tatbikat esnasında görev başında veya görevden doğan sebeplerle ölenler şehit sayılır.);

4. Vatan hizmetleri tertibinden bağlanan aylıklar ile ödenen mükafatlar.

Teçhizat ve Tayın Bedellerinde İstisnalar:

Aşağıda yazılı teçhizat ve tayın bedelleri gelir vergisinden müstesnadır:

1. Özel kanunlara dayanarak verilen yemek ve hayvan yem bedelleri veya bu mahiyette yapılan ödemeler;
2. Demirbaş olarak verilen giyim eşyası (Resmi ve özel daire ve müesseselerce hizmet erbabına işin icabı olarak verilen ve bunların işten ayrılmaları halinde geri alınan giyim eşyası);
3. Tahsilde bulunanlar için yapılan giyim giderleri.

Tahsil ve Tatbikat Ödemelerinde İstisnalar:

Tahsil ve tatbikat giderleri karşılığı olarak yapılan aşağıda yazılı ödemeler gelir vergisinden istisna edilmiştir:

1. Resmi ve özel müesseseler ve şahıslar hesabına yabancı memleketlerde tahsilde veya stajda bulunan öğrenci ve memurlara gider karşılığı olarak verilen paralar (Özel müesseseler tarafından yapılan ödemeler, benzeri Devlet öğrenci ve memurlarına verilen miktardan fazla olduğu takdirde, aradaki fark ücret olarak vergiye tabi tutulur). (Asli görev veya memuriyet dolayısıyla alınan ücretler bu istisnaya dâhil değildir);
2. Resmi ve özel müesseseler ve şahıslar hesabına Türkiye’de tahsilde bulunan öğrenciye iâşe, ibate ve tahsil gideri olarak ödenen paralar;
3. Öğrencilere tatbikat dolayısıyla öğretim müesseseleri veya tahsil masraflarını deruhte edenler tarafından verilen paralar.

Teşvik İkramiye ve Mükafatları İstisnalar:

Teşvik gayesiyle verilen aşağıda yazılı ikramiye ve mükafatlar gelir vergisinden müstesnadır:

1. İlim ve fenni, güzel sanatları, tarımı, hayvan yetiştirilmesini ve memleket bakımından faydalı olan diğer işleri ve faaliyetleri teşvik maksadiyle verilen ikramiyeler ve mükafatlar;
2. Subay, astsubay, erbaş ve erlere ve ordu hizmetinde bulunan sivil makiniistlere, uçuş, dalış gibi hizmetleri dolayısıyla verilen tazminatlar, gündelikler, ikramiyeler ve zamlar ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarında uçuş maksadıyla görevlendirilen, hava aracının sevk ve idaresiyle

görevli pilotlar ile uçuş esnasında uçak içinde hizmet veren personele fiilen uçuş hizmetleri ve kanuni veya iş merkezi Türkiye’de bulunan müesseselerde denizaltına dalış yapanlara fiilen dalış hizmetleri dolayısıyla yapılan aynı mahiyetteki ödemeler;

3. Spor yarışmalarına katılan amatör sporculara ödenen ödül ve ikramiyeler;

4. Amatör spor yarışmalarını yöneten hakemlere ödenen ücretler (basketbol ve voleybol spor dallarının en üst liglerinde görev alanlar hariç);

4. ÜCRET GELİRİNİN VERGİLENDİRİLMESİ

Ücret gelirleri genel olarak tevkif suretiyle vergilendirilmekte olup vergi, gelirin safi tutarı üzerinden alınmaktadır. Ücret üzerinden, yapılan gelir vergisi tevkifatları işverenler tarafından muhtasar ve prim hizmet beyannamesi ile beyan edilmek suretiyle ödenmektedir. Ancak, tevkif suretiyle vergilendirilmemiş ücret gelirleri ise asgari ücretin vergi matrahını aşması durumunda 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu’nun 95’inci maddesi hükmüne istinaden yıllık beyannameyle beyan edilmektedir. Ancak, 7349 sayılı Kanunla, 193 sayılı Kanun’un 23’üncü maddesinin birinci fıkrasına eklenen (18) numaralı bent ile 01/01/2022 tarihinden itibaren yapılan ücret ödemelerine uygulanmak üzere, hizmet erbabının ödemenin yapıldığı ayda geçerli olan asgari ücretin aylık brüt tutarından işçi sosyal güvenlik kurumu primi ve işsizlik sigorta primi düşüldükten sonra kalan tutarına isabet eden ücretleri gelir vergisinden istisna edilmiştir. Bu nedenle, tevkifatsız ücret geliri için yıllık beyanname verilmesi durumunda, asgari ücrete isabet eden vergi tutarı hesaplanan vergiden mahsup edilecektir. Ayrıca, tek veya birden fazla işverenden tevkif yoluyla vergilendirilmiş ücret gelirleri de belirlenen beyanname verme sınırlarının aşılması durumunda yıllık beyanname ile beyan edilmektedir. Bu durumda yıl içinde tevkif suretiyle ödenen vergiler hesaplanan vergiden mahsup edilecektir.

4.1. Ücretin Safi Tutarının (Vergiye Tabi Ücretin) Tespiti

Ücretin safi tutarı, işveren tarafından verilen para ve ayınlarla sağlanan yararlar toplamından (yani ücretin gayrisafi tutarından) belli indirimlerin yapılmasından sonra kalan miktardır.

Bu indirimler şunlardır:

- Emekli aidatı ve sosyal sigorta primleri,
- Sosyal güvenlik destekleme primi
- İşsizlik sigortası primi,
- Hayat/şahıs sigorta primleri,
- OYAK ve benzeri kamu kurumlarınca yapılan yasal kesintiler,
- Sendikalara ödenen aidatlar (işçi ve memur sendikaları),
- Engellilik indirimi

4.2.1. Kesinti Yoluyla Vergilendirme

Ücretin ödenmesi sırasında sorumlular tarafından verginin kesilerek vergi dairelerine yatırılmasına kesinti (tevkifat) usulü denilmektedir. Gerçek usulde elde edilen ücretlerin vergilendirilmesi esas olarak bu yöntemle yapılmaktadır. Ücret gelirlerinde yapılacak tevkifat, Gelir Vergisi Kanunu'nun 103'üncü maddesinde yer alan vergi tarifesi uygulanmak suretiyle hesaplanmaktadır. Ancak sporculara ve 6132 sayılı At Yarışları Hakkında Kanunu'na göre lisans sahibi olan veya lisans sahibince yetkilendirilen kişi tarafından organize edilen yarışmalara katılan atların jokeyleri, jokey yamakları ve antrenörlerine yapılan ücret ödemeleri üzerinden yapılacak vergi tevkifatları ise ilgili yasal düzenlemelerde belirtilen oranlarda yapılır.

4.2.2. Ücretin Yıllık Beyanname ile Beyan Edilmesi

2023 takvim yılında tek işverenden alınmış ve kesinti suretiyle vergilendirilmiş ücret gelirlerinin vergi tarifesinin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı (2023 takvim yılı için 1.900.000 TL, 2024 takvim yılı için 3.000.000 TL) aşması durumunda yıllık beyanname ile beyan edilmesi gerekecektir. Ücret gelirleri, vergi tarifesinin dördüncü gelir diliminde yer alan tutarı (2023 takvim yılı için 1.900.000 TL, 2024 takvim yılı için 3.000.000 TL) aşmazsa yıllık beyanname verilmeyecek, diğer gelirler için beyanname verilmesi halinde bu gelirler beyannameye dâhil edilmeyecektir. 01.01.2022 tarihinden itibaren, tevkif suretiyle vergilendirilmemiş ücret gelirlerinin yıllık gelir vergisi matrahının, as-

gari ücretin yıllık gelir vergisi matrahını aşmaması halinde, bu gelirler beyan edilmeyecektir. Söz konusu, gelirlerin asgari ücretin yıllık gelir vergisi matrahını aşması halinde ise bu gelirlerin tamamı beyan edilecek ve hesaplanan gelir vergisinden asgari ücretin yıllık matrahı üzerinden hesaplanan vergi indirim konusu yapılacaktır.

- Tek işverenden kesinti yoluyla vergilendirilmiş ücret geliri elde eden ve ücreti 1.900.000 TL'yi (2024 takvim yılı için 3.000.000 TL) aşan ücretliler,
- Birden fazla işverenden kesinti yoluyla vergilendirilmiş ücret geliri elde eden ücretlilerden, birden sonraki işverenden aldıkları ücretlerin toplamı 150.000 TL'yi (2024 takvim yılı için 230.000 TL) aşan ücretliler,
- Birden fazla işverenden kesinti yoluyla vergilendirilmiş ücret geliri elde eden ücretlilerden, birinci işverenden aldıkları ücret geliri dâhil olmak üzere aldıkları ücretlerin toplamı 1.900.000 TL'yi (2024 takvim yılı için 3.000.000 TL) aşan ücretliler,
- Tevkifata tabi olan ücret geliri toplamı, vergi tarifesinin dördüncü diliminde yer alan tutarı (2023 takvim yılı için 1.900.000 TL, 2024 takvim yılı için 3.000.000 TL) aşan sporcular,
- Tevkifata tabi ücret gelirleri vergi tarifesinin dördüncü diliminde yer alan tutarı (2023 takvim yılı için 1.900.000 TL, 2024 takvim yılı için 3.000.000 TL) aşan veya birden fazla işverenden ücret alan ve birden sonraki işverenden aldıkları ücretlerin toplamı 150.000 TL'yi (2024 takvim yılı için 230.000 TL) aşan profesyonel spor yarışmaları ile basketbol ve voleybol spor dallarının en üst liglerindeki yarışmaları yöneten spor hakemleri,
- Ücretlerini yabancı bir memleketteki işverenden doğrudan doğruya alan hizmet erbabı (istisna kapsamında olanlar hariç),
- İstisnadan faydalanmayan yabancı elçilik ve konsolosluk memur ve hizmetlileri,
- Hazine ve Maliye Bakanlığınca yıllık beyanname ile bildirilmesi gerekli görülen ücret ödemesi yapılanlar,
- Ücreti kesinti yoluyla vergilendirilmeyen yukarıda sayılanlar dışında kalan ücretliler.

Öte yandan dar mükellef gerçek kişiler, tamamı Türkiye’de tevkif suretiyle vergilendirilmiş olan ücret gelirleri için yıllık beyanname vermeyecekler ve diğer gelirleri için beyanname vermeleri halinde de bu gelirlerini beyannameye dâhil etmeyeceklerdir.

5. BAZI ÜLKELERDE ÜCRETLİLERİN VERGİLENDİRİLME ESASLARI

Diğer ülkelerde ücretlilerin vergi oranları, vergi yükleri, ödeme güçleri ile ilişkisine bakıldığında ise bazı ülke uygulama örnekleri aşağıdaki gibidir:

Amerika Birleşik Devletleri’nde ücretliler dâhil herkes vergi beyanamesi vermektedir. Mükellefin gelirini oluşturan unsurların toplanması ile istisnalar sonrası brüt gelir bulunmakta ve bu gelirden vergiden istisna edilen gelirler düşüldükten sonra brüt gelire ulaşılmaktadır. Brüt gelirden belli indirimler yapılmaktadır. Bu indirimlerin bazıları çalışanlara yönelik bazı ticari ve iş giderleri (örneğin; mesleki eğitim ve yetiştirme giderleri, sanatla faaliyet gösterenlerin giderleri, ordu personelinin bazı giderleri gibi), emlak alım-satım zararları, kiracıların yapmış olduğu giderler, ağaçlandırma giderleri, taşınma harcamaları, eğitim borçlanmalarına (kredi) yönelik faiz ödemeleri, yüksek öğrenim harcamaları, sağlık harcamaları gibidir. Yapılan söz konusu indirimlerden sonra kalan gelirden yine belli şartlar dahilinde tıbbi ve diş tedavi harcamaları, vergiler, faiz ödemeleri, bağışlar, olağan zararlar ve hırsızlık kayıpları, beyanname hazırlatma ücretleri gibi indirimler düşülerek matraha ulaşılmaktadır. ABD’de ayrıca asgari geçim indirimi de uygulanmaktadır.

Nihai olarak ortaya çıkan vergiye tabi gelir %15 ila %39 arasında dilimli olarak vergilendirilmekte, ücretliler adına yıl içerisinde kesilen vergiler beyanameden mahsup edilerek ödenecek vergiye ulaşılmaktadır.

İngiltere’de gelir vergisi tarifesi dilimli olarak artan oranlı vergi tarifesidir. Ancak birinci dilim %10 tutularak düşük gelir seviyesinin az vergi ödemesi hedeflenmiştir. İkinci dilim %20 ve üçüncü dilimde ise vergi arttırılarak %40 uygulanmaktadır.

Sistemde vergi yükünün alt gelir gruplarında hafifletilmesi amaçlanmıştır.

İngiltere’de ayrıca asgari geçim indirimi de uygulanmaktadır.

Fransa’da belli bir kazançta kadar gelir vergisi oranı %0’dır. Daha sonra sırası ile dilimler %5,5, %14, %30, %41 ve %45’tir.

Safi gelir bulunurken bağışlar, kamu kurumlarına yapılan hibeler, çocuklar için yapılan okul harcamaları gibi giderler indirim konusu edilmektedir.

Benzer şekilde **Avustralya’da** da gelir vergisi dilimi belli bir gelire kadar %0 olarak uygulanmaktadır.

Yukarıdaki ülkeler dışında diğer ülkelerde de yine çok çeşitli kalemler gelir vergisi matrahından indirilebilmektedir. Örneğin İtalya’da engelli vatandaşların tıbbi harcamaları, nafaka ödemeleri, ikamet edilen konuta ilişkin giderlerin tamamı gibi.

Birçok ülkede düşük ve orta seviyede ücret elde edenlerin korunması için alt gelir grubuna giren ücretler için vergi oranları düşük tutulmuş (hatta bazı ülkelerde belli bir ücret gelirin vergi oranı %0 uygulanmakta), bunun yanı sıra yaşamak için katlandıkları zaruri giderleri indirim konusu yapmalarına imkân tanınmış ve ayrıca gerçekçi bir asgari geçim indirimi uygulanarak düşük ve orta seviyede gelir elden ücretlileri korumaya, bu kimseler için vergi eşitsizliğini gidermeye çalışarak vergi adaleti getirilmeye çalışılmıştır.

6. ÜCRETLERİN VERGİLENDİRİLMESİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELER

6.1. Türkiye’de Ücretlerin Vergilendirilmesi Modern Vergi Kurallarıyla Uyuşmamaktadır.

6.1.1. Ücretlilerin Vergi Yükleri Yıllar Geçtikçe Artmaktadır

Ülkemizdeki düşük ve orta düşük gelir seviyesindeki ücretlere baktığımızda; bu ücretliler yıllar itibari ile daha yüksek orandan vergi ödemek durumunda kalmıştır. Bu durum ödeme gücüne göre daha fazla ya da daha az vergi ödenmesi gerekirken düşük ve orta seviyedeki ücretlilerin için tam tersine bir durum oluşturmuştur.

Zaten birçok giderini safi ücretin tespitinde dikkate alamayan ücretliler için daha yüksek orandan vergi ödemek vergi eşitsizliğini körüklemektedir.

Örneğin asgari ücretli bir çalışan geçmiş yıllarda sadece %15'lik vergi diliminde yer alırken günümüzde temmuz ayında %20'lik vergi dilimine girmektedir. Yıllar itibari ile bakıldığında da asgari ücretin %20 vergi dilimine girdiği ay sürekli olarak yılın bir önceki ayına doğru kaymaktadır.

Tablo1: Asgari Ücretin Yıllar İtibari Tabi Olduğu Vergi Dilimleri

Yıllar	Brüt Asgari Ücret	Net Maaş	%20 Dilime Giren Ay
01.01.2010-30.06.2010	729,00	576,57	Tüm yıl %15
01.07.2010-31.12.2010	760,50	599,12	Tüm yıl %15
01.01.2011-30.06.2011	796,50	629,96	Tüm yıl %15
01.07.2011-31.12.2011	837,00	658,95	Tüm yıl %15
01.01.2012-30.06.2012	886,50	701,14	Tüm yıl %15
01.07.2012-31.12.2013	940,50	739,80	Tüm yıl %15
01.01.2013-30.06.2013	978,60	773,01	Tüm yıl %15
01.07.2013-31.12.2013	1.021,50	803,68	Tüm yıl %15
01.01.2014-30.06.2014	1.071,00	846,00	Tüm yıl %15
01.07.2014-31.12.2014	1.134,00	891,03	Aralık
01.01.2015-30.06.2015	1.201,50	949,07	Tüm yıl %15
01.07.2015-31.12.2015	1.273,50	1.000,55	Aralık
01.01.2016-31.12.2016	1.647,00	1.300,99	Ekim
01.01.2017-31.12.2017	1.777,50	1.404,06	Eylül
01.01.2018-31.12.2018	2.029,50	1.603,12	Eylül
01.01.2019-31.12.2019	2.558,40	2.020,90	Eylül
01.01.2020-31.12.2020	2.943,00	2.324,71	Eylül
01.01.2021-31.12.2021	3.577,50	2.825,90	Ağustos
01.01.2022-30.06.2022	5.004,00	4.253,40	Ağustos
01.07.2022-31.12.2022	6.471,00	5.500,35	Ağustos
01.01.2023-30.06.2023	10.008,00	8.506,80	Ağustos
01.07.2023-31.12.2023	13.414,00	11.402,33	Ağustos
01.01.2024-31.12.2024	20.002,50	17.002,13	Temmuz

Her ne kadar asgari ücretten alınan vergi ülkemizde istisna edilmiş olsa da; asgari ücret kümülatif vergi matrahına dahil olmaktadır. Bu da asgari ücretten biraz bile fazla alan ücretlilerin kısa zamanda vergi oranının %20,%27 olacağı anlamına gelmektedir.

Türk-İş tarafından açıklanan açlık ve yoksulluk sınırlarına bakıldığında Eylül 2024 ayında açlık sınırı 19.830,73TL, yoksulluk sınırı ise 64.595,21TL'dir.

Net 35.500,00 TL ücret alan bir ücretli için yukarıdaki hesabı yaparak yıllar itibari ile görüleceği üzere; 2010 yılında %20 vergi dilimine haziran ayında girmekte, %27 vergi dilimine hiç girmemektedir. Yıllar itibari ile net 35.500,00 TL alan bir ücretli için sürekli olarak yüksek oranlı vergi dilimine girilen ay her yıl öne gelmektedir. Günümüzde de net maaşı yıllık ortalama 35.500,00TL (brüt 50.006,25, brüt asgari ücretin 2,5 katı) civarında olan bir ücretli mart ayında %20'lik vergi dilimine, haziran ayında ise %27'lik dilimine girmektedir. Açlık ve yoksulluk sınırı dikkate alındığında 35.500,00TL alan bir ücretliden yılın yarısında %27 vergi kesintisi yapılması ne kadar adil ve eşitlikçidir? Aşağıdaki tablo brüt asgari ücretin 2,5 katı alan bir ücretlinin yıllar itibari ile hangi dilimden vergi ödediğini göstermektedir. (2024 yılından ortalama 35.500,00TL)

Tablo 2: Yıllar İtibari ile Brüt Asgari Ücretin 2,5 Katı Alan Bir Ücretlinin Tabi Olduğu Vergi Dilimleri

Yıllar	Brüt Ücret (Asgari ücretin 2,5 katı)	Ortalama Aylık Net Maaş	%20 Dilime Girilen Ay	%27 Dilime Girilen Ay
01.01.2010-31.12.2010	1.901,25	1.369,34	Haziran	%27'ye girmiyor
01.01.2011-31.12.2011	2.092,50	1.505,92	Haziran	%27'ye girmiyor
01.01.2012-31.12.2012	2.351,25	1.691,49	Haziran	%27'ye girmiyor
01.01.2013-31.12.2013	2.553,75	1.834,87	Mayıs	Aralık
01.01.2014-31.12.2014	2.835,00	2.021,26	Mayıs	Aralık
01.01.2015-31.12.2015	3.183,75	2.260,63	Mayıs	Kasım
01.01.2016-31.12.2016	4.117,50	2.892,18	Nisan	Eylül
01.01.2017-31.12.2017	4.443,75	3.109,14	Nisan	Ağustos
01.01.2018-31.12.2018	5.073,75	3.546,55	Nisan	Ağustos
01.01.2019-31.12.2019	6.396,00	4.456,04	Nisan	Ağustos

01.01.2020-31.12.2020	7.357,50	5.234,98	Nisan	Ağustos
01.01.2021-31.12.2021	8.943,75	6.478,78	Nisan	Temmuz
01.01.2022-31.12.2022	16.177,50	11.343,54	Mart	Haziran
01.01.2023-31.12.2023	33.535,00	23.508,74	Mart	Haziran
01.01.2024-31.12.2024	50.006,25	35.580,80	Mart	Haziran

Yukarıdaki Tabloda görüleceği üzere, ücretlilerin vergi yükleri yıllar geçtikçe artmaktadır.

Ülkemizde yıllar itibari ile vergi dilimleri aşağıdaki Tablodaki gibidir:

Tablo 3: Yıllar İtibari ile Gelir Vergisi Dilimleri

Yıllar	%15	%20	%27	%35	%40
2024	110.000,00	230.000,00	870.000,00	3.000.000,00	Sonrası
2023	70.000,00	150.000,00	550.000,00	1.900.000,00	Sonrası
2022	32.000,00	70.000,00	250.000,00	880.000,00	Sonrası
2021	24.000,00	53.000,00	190.000,00	650.000,00	Sonrası
2020	22.000,00	49.000,00	180.000,00	600.000,00	Sonrası
2019	18.000,00	40.000,00	148.000,00	Sonrası	Yok
2018	14.800,00	34.000,00	120.000,00	Sonrası	Yok
2017	13.000,00	30.000,00	110.000,00	Sonrası	Yok
2016	12.600,00	30.000,00	110.000,00	Sonrası	Yok
2015	12.000,00	29.000,00	106.000,00	Sonrası	Yok
2014	11.000,00	27.000,00	97.000,00	Sonrası	Yok
2013	10.700,00	26.000,00	94.000,00	Sonrası	Yok
2012	10.000,00	25.000,00	88.000,00	Sonrası	Yok
2011	9.400,00	23.000,00	80.000,00	Sonrası	Yok
2010	8.800,00	22.000,00	76.200,00	Sonrası	Yok

Yıllar itibari ile vergi dilimlerinin belli tutarlarda arttırıldığı gözük-mektedir. Ancak yukarıdaki tablolardan gözük-tüğü çalışanların vergi yükleri artmıştır. Asgari ücret alan ya da yoksulluk sınırından oldukça az, ortalama bir yaşam ücreti alan (35.500,00 TL) ücretlilerin vergi di-limleri sürekli yükselmiştir.

Bu durumda şu söylenebilir ki özellikle %15 ve %20'lik vergi dilimleri sosyal devlet ilkesine göre alt gelir gruplarının korunması ilkesine uygun olarak artmamıştır.

Bir önceki yıla göre vergi dilimlerinin artış oranları aşağıdaki tablodaki gibidir:

Tablo 4: Yıllar İtibariyle Vergi Dilimlerinin Artış Oranı (%)

Yıllar	%15'lik Dilimin Önceki Yıla Artış Oranı (%)	%20'lik Dilimin Önceki Yıla Artış Oranı (%)	%27'lik Dilimin Önceki Yıla Artış Oranı (%)
2024	36,36	34,78	36,78
2023	54,29	53,33	54,55
2022	25,00	24,29	24,00
2021	8,33	7,55	5,26
2020	18,18	18,37	17,78
2019	17,78	15,00	18,92
2018	12,16	11,76	8,33
2017	3,08	0,00	0,00
2016	4,76	3,33	3,64
2015	12,70	6,90	8,49
2014	2,73	3,70	3,09
2013	6,54	3,85	6,38
2012	6,00	8,00	9,09
2011	6,38	4,35	4,75

Tablodan anlaşılacağı üzere, bazı yıllarda artış oranı çok az ya da hiç yapılmayarak düşük ve orta düşük ücret gelirindeki mükellefler daha fazla vergi ödeme yüküne girmişlerdir. Örneğin 2017 yılında %20 dilimde hiçbir artış öngörülmemiş dolayısıyla 2016 yılında %20 dilime giren ücret kazancı da, vergi de artmıştır.

Emekleri ile çalışan sendikalı işçiler için tam olarak bu durum etkilidir. Zira sendikal işçilerin çoğunluğu %20 dilime giren ücretlilerdir. Yine 2017 yılında %27 dilimi arttırılmamış ve önceki yıllarda bu dilime girmeyecekler de bu dilime girerek daha fazla vergi ödeme yüküne katlanmışlardır.

Ayrıca %20'lik ve %27'lik dilimdeki artış oranı çoğunlukla yüzdesel olarak %15'lik vergi dilimine oranla daha az gerçekleşmiştir. Bu da daha fazla ücretlinin %20 ve %27 diliminden vergi yüküne girmesine neden olmaktadır.

Önceki yıllarda %20'lik dilime geç giren ve/veya %27'lik dilime çok az giren veya yıl sonuna doğru giren ücretler günümüzde yıl başında (mart ayında) %20, yıl ortasında da (haziran ayında) %27 vergi oranında vergi ile karşı karşıyadır.

Bu oranlarla karşı karşıya kalan ücretlilerden kasıt ise; yoksulluk sınırınının 62.772,00 TL olduğu bir dönemde sadece 35.500,00 TL ortalama aylık net ücret alan çalışanlardır.

Yine vergi dilimlerini asgari ücret ile kıyasladığımızda ilk vergi dilimi (%15'e kadar vergi alınacak dilim) yıllar itibari ile çok düşük kalmıştır.

Aşağıdaki tabloda yıllar itibari ile %15 olan ilk vergi diliminin yıllık asgari ücretin kaç katı olduğu görülmektedir.

Tablo 5: İlk Vergi Dilimi (%15) Yıllar İtibari Yıllık Asgari Ücretin Kaç Katı

YILLAR İTİBARI İLE ASGARİ ÜCRET TUTARLARI VE İLK GELİR VERGİSİ DİLİMİ TUTARININ KARŞILAŞTIRILMASI TABLOSU			
Asgari Ücretin Ait Olduğu Dönem	Asgari Ücret Tutarı	İlgili Yıl İlk Vergi Dilimi (%15)	Asgari Ücret Vergi Matrahının Kaç Katı
01.01.1999 - 30.06.1999	₺ 78.075.000,00	₺ 2.000.000.000,00	25,62
01.07.1999 - 31.12.1999	₺ 93.600.000,00	₺ 2.000.000.000,00	21,37
01.01.2000 - 30.06.2000	₺ 109.800.000,00	₺ 2.500.000.000,00	22,77
01.07.2000 - 31.12.2000	₺ 118.800.000,00	₺ 2.500.000.000,00	21,04
01.01.2001 - 30.06.2001	₺ 139.950.000,00	₺ 2.800.000.000,00	20,01
01.07.2001 - 31.07.2001	₺ 146.947.500,00	₺ 2.800.000.000,00	19,05
01.08.2001 - 31.12.2001	₺ 167.940.000,00	₺ 2.800.000.000,00	16,67
01.01.2002 - 30.06.2002	₺ 222.000.750,00	₺ 3.800.000.000,00	17,12
01.07.2002 - 31.12.2002	₺ 250.875.000,00	₺ 3.800.000.000,00	15,15
01.01.2003 - 31.12.2003	₺ 306.000.000,00	₺ 5.000.000.000,00	16,34

01.01.2004 - 30.06.2004	₺ 423.000.000,00	₺ 6.000.000.000,00	14,18
01.07.2004 - 31.12.2004	₺ 444.150.000,00	₺ 6.000.000.000,00	13,51
01.01.2005 - 31.12.2005	₺ 488,70	₺ 6.600,00	13,51
01.01.2006-31.12.2006	₺ 531,00	₺ 7.000,00	13,18
01.01.2007-30.06.2007	₺ 562,50	₺ 7.500,00	13,33
01.07.2007-31.12.2007	₺ 585,00	₺ 7.500,00	12,82
01.01.2008-30.06.2008	₺ 608,40	₺ 7.800,00	12,82
01.07.2008 - 31.12.2008	₺ 638,70	₺ 7.800,00	12,21
01.01.2009-30.06.2009	₺ 666,00	₺ 8.700,00	13,06
01.07.2009-31.12.2009	₺ 693,00	₺ 8.700,00	12,55
01.01.2010-30.06.2010	₺ 729,00	₺ 8.800,00	12,07
01.07.2010-31.12.2010	₺ 760,50	₺ 8.800,00	11,57
01.01.2011-30.06.2011	₺ 796,50	₺ 9.400,00	11,80
01.07.2011-31.12.2011	₺ 837,00	₺ 9.400,00	11,23
01.01.2012-30.06.2012	₺ 886,50	₺ 10.000,00	11,28
01.07.2012-31.12.2012	₺ 940,50	₺ 10.000,00	10,63
01.01.2013-30.06.2013	₺ 978,60	₺ 10.700,00	10,93
01.07.2013-31.12.2013	₺ 1.021,50	₺ 10.700,00	10,47
01.01.2014-30.06.2014	₺ 1.071,00	₺ 11.000,00	10,27
01.07.2014-31.12.2014	₺ 1.134,00	₺ 11.000,00	9,70
01.01.2015-30.06.2015	₺ 1.201,50	₺ 12.000,00	9,99
01.07.2015-31.12.2015	₺ 1.273,50	₺ 12.000,00	9,42
01.01.2016-31.12.2016	₺ 1.647,00	₺ 12.600,00	7,65
01.01.2017-31.12.2017	₺ 1.777,50	₺ 13.000,00	7,31
01.01.2018-31.12.2018	₺ 2.029,50	₺ 14.800,00	7,29
01.01.2019-31.12.2019	₺ 2.558,40	₺ 18.000,00	7,04
01.01.2020-31.12.2020	₺ 2.943,00	₺ 22.000,00	7,48
01.01.2021-31.12.2021	₺ 3.577,50	₺ 24.000,00	6,71
01.01.2022-30.06.2022	₺ 5.004,00	₺ 32.000,00	6,39
01.07.2022-31.12.2022	₺ 6.471,00	₺ 32.000,00	4,95
01.01.2023-30.06.2023	₺ 10.008,00	₺ 70.000,00	6,99
01.07.2023-31.12.2023	₺ 13.414,50	₺ 70.000,00	5,22
01.01.2024-31.12.2024	₺ 20.002,50	₺ 110.000,00	5,50

Yukarıdaki tabloda da görülebildiği gibi vergi diliminin asgari ücrette oranı yıllar itibari ile hep düşmüştür.

1999 yılında asgari ücretin 25,62 Katı aşıldığında %15 vergi dilimi yerine %20 vergi dilimine girerken günümüzde asgari ücretin sadece 5,50 katı aşıldığında asgari ücret %20 vergi dilimine girmektedir. Bu da günümüzde asgari ücretin Temmuz ayında %20 dilime girmesine neden olmaktadır. Vergi dilimlerindeki artışın ücretlerin artışı ile orantısız ve yetersiz olduğu bu tablodan açıkça görülmektedir. Vergi dilimlerinde bu adaletsiz artış, asgari ücretten biraz fazla alan ücretlilerin %20 vergi dilimine Mart ayında, %27 vergi dilimine Temmuz ayında girmesine de neden olmaktadır.

Bu bağlamda ücretliler için gelir vergisi matrahları yıllık yeniden değerlendirme oranları ile değerlendirilerek günümüze getirilmiş olsaydı aşağıda tabloda da görülebileceği gibi vergi dilimleri çok daha yüksek olacak ve ücretlilerin üzerindeki vergi yükü daha az olacaktı.

Tablo 6: Yeniden Değerleme Oranı İle Güncellenmiş Gelir Vergisi Matrahı

Yeniden değerlendirme oranı ile güncellenmiş olsa 2024 yılında olması gereken vergi matrahı %15 dilim için 280.886,01TL'dir.

YILLAR İTİBARI İLK GELİR VERGİSİ DİLİMİ TUTARININ YENİDEN DEĞERLEME ORANINA GÖRE GÜNCELLENMESİ HALİNDE GÜNÜMÜZDE OLMASI GEREKEN İLK VERGİ DİLİMİ					
AİT OLDUĞU DÖNEM	İLK VERGİ MATRAHI (%15)	MATRAH ARTIŞ ORANI	YENİDEN DEĞERLEME ORANI	YENİDEN DEĞERLEME ORANINA GÖRE MATRAH	VERGİ MATRAHLARI ARASI FARK
01.01.1999 - 30.06.1999	₺2.000.000.000,00	-	-	₺2.000.000.000,00	-
01.07.1999 - 31.12.1999	₺2.000.000.000,00			₺2.000.000.000,00	
01.01.2000 - 30.06.2000	₺2.500.000.000,00	25,00%	56,00%	₺3.120.000.000,00	-24,80%
01.07.2000 - 31.12.2000	₺2.500.000.000,00			₺3.120.000.000,00	

01.01.2001 - 30.06.2001	₺2.800.000.000,00	12,00%	53,20%	₺4.779.840.000,00	-70,71%
01.07.2001 - 31.07.2001	₺2.800.000.000,00			₺4.779.840.000,00	
01.08.2001 - 31.12.2001	₺2.800.000.000,00			₺4.779.840.000,00	
01.01.2002 - 30.06.2002	₺3.800.000.000,00	35,71%	59,00%	₺7.599.945.600,00	-100,00%
01.07.2002 - 31.12.2002	₺3.800.000.000,00			₺7.599.945.600,00	
01.01.2003 - 31.12.2003	₺5.000.000.000,00	31,58%	28,50%	₺9.765.930.096,00	-95,32%
01.01.2004 - 30.06.2004	₺6.000.000.000,00	20,00%	11,20%	₺10.859.714.266,75	-81,00%
01.07.2004 - 31.12.2004	₺6.000.000.000,00			₺10.859.714.266,75	
01.01.2005 - 31.12.2005	₺6.600,00	10,00%	9,80%	₺11.924,00	-80,67%
01.01.2006- 31.12.2006	₺7.000,00	6,06%	7,80%	₺12.854,07	-83,63%
01.01.2007- 30.06.2007	₺7.500,00	7,14%	7,20%	₺13.779,57	-83,73%
01.07.2007- 31.12.2007	₺7.500,00			₺13.779,57	
01.01.2008- 30.06.2008	₺7.800,00	4,00%	12,00%	₺15.433,11	-97,86%
01.07.2008 - 31.12.2008	₺7.800,00			₺15.433,11	
01.01.2009- 30.06.2009	₺8.700,00	11,54%	2,20%	₺15.772,64	-81,29%
01.07.2009- 31.12.2009	₺8.700,00			₺15.772,64	
01.01.2010- 30.06.2010	₺8.800,00	1,15%	7,70%	₺16.987,13	-93,04%
01.07.2010- 31.12.2010	₺8.800,00			₺16.987,13	
01.01.2011- 30.06.2011	₺9.400,00	6,82%	10,26%	₺18.730,01	-99,26%
01.07.2011- 31.12.2011	₺9.400,00			₺18.730,01	

01.01.2012-30.06.2012	₺10.000,00	6,38%	7,80%	₺20.190,96	-101,91%
01.07.2012-31.12.2012	₺10.000,00			₺20.190,96	
01.01.2013-30.06.2013	₺10.700,00	7,00%	3,93%	₺20.984,46	-96,12%
01.07.2013-31.12.2013	₺10.700,00			₺20.984,46	
01.01.2014-30.06.2014	₺11.000,00	2,80%	10,11%	₺23.105,99	-110,05%
01.07.2014-31.12.2014	₺11.000,00			₺23.105,99	
01.01.2015-30.06.2015	₺12.000,00	9,09%	5,58%	₺24.395,30	-103,29%
01.07.2015-31.12.2015	₺12.000,00			₺24.395,30	
01.01.2016-31.12.2016	₺12.600,00	5,00%	3,38%	₺25.219,87	-100,16%
01.01.2017-31.12.2017	₺13.000,00	3,17%	14,47%	₺28.869,18	-122,07%
01.01.2018-31.12.2018	₺14.800,00	13,85%	23,73%	₺35.719,84	-141,35%
01.01.2019-31.12.2019	₺18.000,00	21,62%	22,58%	₺43.785,37	-143,25%
01.01.2020-31.12.2020	₺22.000,00	22,22%	9,11%	₺47.774,22	-117,16%
01.01.2021-31.12.2021	₺24.000,00	9,09%	36,20%	₺65.068,49	-171,12%
01.01.2022-30.06.2022	₺32.000,00	33,33%	122,93%	₺145.057,19	-353,30%
01.07.2022-31.12.2022	₺32.000,00			₺145.057,19	
01.01.2023-30.06.2023	₺70.000,00	118,75%	58,46%	₺229.857,62	-228,37%
01.07.2023-31.12.2023	₺70.000,00			₺229.857,62	
01.01.2024-30.06.2024	₺110.000,00	57,14%	22,20%	₺280.886,01	-155,35%
01.07.2024-31.12.2024	₺110.000,00			₺280.886,01	

Yukarıdaki tabloda görülebileceği gibi sadece **her yıl yayınlanan yeniden değerlendirme oranı ile güncellenmiş olsa olması gereken ilk vergi dilimi matrahı 280.886,01TL'dir.** Buna göre hiçbir özel bir artış belirlenmeksizin yeniden değerlendirme oranı ile matahlar güncellenseydi ücretliler üzerindeki vergi yükü günümüzdekinden çok daha adil olacaktı kanaatindeyiz.

7. ÜCRETLİLERİN VERGİ YÜKÜNÜN AZALTILARAK EŞİT VE ADALETLİ VERGİ ALINMASI İÇİN ÖNERİMİZ

Ücretliler aleyhine olan bazı hususların ve uygulamaların gözden geçirilerek düzeltilmesi ile daha adil bir vergi sisteminin uygulanması ile mümkündür. Ücretliler de insanca bir yaşamı sürdürülebilme hak ettiklerine göre objektif ve adaletil bir vergileme politikası ile bunun sağlanması gerekir. Bunun için önerimiz aşağıdaki gibidir.

7.1. Ücretlere Uygulanacak Tarifenin Dilimlerinin Güncellenerek Dilimler Arasındaki Farkın Açılması

Mevcut gelir vergisi tarifesi incelendiğinde görüleceği üzere; tarife hem düşük bir tutardan başlamakta hem de tarifenin dilimleri arası birbirine çok yakın olarak belirlenmiştir. Bu durumda ücretlilerin gelirinde çok küçük bir artış olması durumunda hemen üst dilime geçmesine ve ödeyecekleri verginin artmasına neden olmaktadır. Düşük gelirli ücretlilerin kendisi ve ailesinin geçimini sağlayacak gelir elde etmemişken yüksek vergi ödemeye başlaması vergi adaleti açısından da önemli bir sorundur.

Tarife ile ilgili diğer önemli bir sorun ise; gelir vergisi tarifesinde yer alan dilim tutarları yasal düzenleme gereği her yıl yeniden değerlendirme oranında artırılmalıdır.

Enflasyonist ortamlarda bir anlamda koruma işlevine benzer bir koruma sağlayan bu dilim genişletici düzenleme, fiyat artışlarının yaşandığı yıllarda aynı tutarda gelir elde eden gerçek kişinin, dilim aralıklarının genişlediği yılda oransal olarak daha düşük bir vergi yüküne maruz kalmasını sağlayan bir otomatik düzelticidir.

Gelir Vergisi dilimlerinin yeniden değerlendirme oranı ile artışın sağlanması, enflasyonun gerçek anlamda bir satın alma gücü artışı sağlanmadığı halde, vergiye tabi gelirin tutarını yukarıya doğru iterek vergi yükünün artmasına karşı koruma sağlayacaktır.

Yukarıdaki izah edildiği gibi uzun yıllar boyunca gelir vergisi tarifesindeki artışlar, matematiksel olarak gerçekleşen enflasyon oranında ya da Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından açıklanan yeniden değerlendirme artışları oranında olmamıştır.

Tüm bu sorunların önüne geçilmesi amacıyla ücretlere uygulanacak yeni bir tarifenin belirlenmesi zaruri olmuştur. Buna göre önerimiz de tarifenin 2024 yılı için aşağıdaki gibi güncellenmesidir.

Tablo 7: Ücretliler İçin Yeniden Değerleme Oranları ile Güncellenmiş 2024 Yılı Gelir Vergisi Tarifesi

Tutar	Vergi Oranı
280.000 TL'ye kadar	% 15
480.000 TL'nin 280.000 TL'si için 42.000 TL, fazlası	% 20
1.060.000 TL'nin 480.000 TL'si için 82.000 TL , fazlası	% 27
5.000.000 TL'nin 1.060.000 TL'si için 238.600 TL fazlası	% 35
5.000.000 TL'den fazlasının 5.000.000 TL'si için 1.617.600 TL, fazlası	% 40

Daha öndeki bölümlerde hesaplamalardan gözüktüğü gibi yukarıdaki tablo vergi dilimlerinin yeniden değerlendirme oranı ile değerlendirilmesi halinde günümüzde olacağı halidir.

Görüldüğü gibi önerimizde birinci dilim asgari ücretin 14 (ondört) katıdır ve bu dahi 1999 yılında asgari ücretin 25 katı olan birinci dilimi yakalayamamaktadır. Önerimizdeki ikinci dilim asgari ücretin 24 katı, üçüncü dilim asgari ücretin 53 katı, dördüncü dilim asgari ücretin 250 katıdır.

Ücretlilerin vergi yükünün adaletinin bozulmaması için bu oranlar hiç bozulmamalıdır. Bunun için yeniden değerlendirme oranı ile dilimler artırılırsa dahi birinci dilimin asgari ücretin 14 (ondört) katından ikin-

ci dilimin asgari ücretin 24 katından, üçüncü dilimin asgari ücretin 53 katından, dördüncü dilimin asgari ücretin 250 katından az olmaması sağlanmalıdır. Tabi ki bu tarifenin uygulanması esnasında da Asgari Ücretten vergi alınmaması uygulaması devam etmelidir.

SONUÇ

Anayasa'nın 2'nci maddesinde yer alan sosyal devlet ilkesi gereği düşük gelirlilerin daha düşük yeri geldiğinde hiçbir vergi yüküne katlanmamaları gerekir.

Vergi dilimleri; yıllar itibari ile sadece; Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından açıklanan yeniden değerlendirme oranı ile matrahların güncellenmesi sağlansa idi dahi günümüzdeki gibi düşük ve orta düşük ücret elde edenlerin %20, %27 vergi dilimlerine Mart, Temmuz aylarında girmemesi sağlanabilecek ve vergi daha adaletli olacaktır.

Bu nedenle değerlendirmelerimizde gözükten tablolarda görülebileceği gibi, 1999 yılından bu güne kadar yeniden değerlendirme oranları ile güncellenerek ulaşılabilecek tutarlara göre vergi dilimleri bu gün yeniden belirlenmelidir. Bu günden sonra için ise, her yıl istisnasız yeniden değerlendirme oranı ile değerlendirilmeli ve yeniden değerlendirme oranı ile dilimler arttırılsa dahi birinci dilimin asgari ücretin 14 katından ikinci dilimin asgari ücretin 24 katından, üçüncü dilimin asgari ücretin 53 katından, dördüncü dilimin asgari ücretin 250 katından az olmaması sağlanmalıdır.

Vergilendirmede eşitlik ilkesi gereği ülkemizde çalışan ücretlilerin diğer mükellefler gibi kazançları dolayısı ile ödeme güçleri ile orantılı vergi ödemeleri gerekmektedir. Yıllar itibari ile açık olarak gözükteği gibi bu denge bozulmuştur. Eşit ve adaletli bir vergileme için ücretlilerin vergi yükleri ödeme güçleri ile orantılı hale gelmelidir.

Türk-İş tarafından Eylül 2024 için açıklanan açlık sınırı 19.830,73TL ve yoksulluk sınırı 64.595,21TL'dir. Asgari ücret ise 17.002,13 TL'dir. Görüldüğü üzere asgari ücretten fazla gelir elde eden bir ücretli dahi açlık sınırının altında kalabilmekte, yıl ortasından itibaren %20 oranında vergi ödemek durumunda kalmaktadır. Bu durumda yıllar itibari ile ücretliler aleyhine bozulan vergi dilimlerindeki adaletsiz ve eşitsiz tutarların güncellenmesi gerektiği ve hep adaletli ve eşit kalacak şekilde artışlar sağlanması gerektiği açıktır.

Özetle Talebimiz:

Asgari ücretten vergi alınmaması uygulamasına devam edilerek, aslında bu güne kadar olması gerekenin yerine getirilmesinden ibarettir. Şöyle ki; 1999 yılından günümüze Hazine ve Maliye Bakanlığınca açıklanan yeniden değerlendirme oranına göre, ücret vergi dilimleri güncellenseydi, 2024 yılı için tarife aşağıdaki gözüktüğü gibi olacaktı, bizim talebimiz de bu doğrultuda tarifenin Hazine ve Maliye Bakanlığınca açıklanan yeniden değerlendirme oranında güncellenmesidir. Bu günden sonrası için de tarifenin her yıl yeniden değerlendirme oranı ile artırılmasıdır. Yeniden değerlendirme oranı ile dilimler arttırılsa dahi birinci dilimin asgari ücretin 14 katından ikinci dilimin asgari ücretin 24 katından, üçüncü dilimin asgari ücretin 53 katından, dördüncü dilimin asgari ücretin 250 katından az olmamasının sağlanmasıdır.

Ücretliler için Yeniden Değerleme Oranı ile Arttırılmış 2024 Yılı Gelir Vergisi Tarifesi	Vergi Oranı
280.000 TL'ye kadar	% 15
480.000 TL'nin 280.000 TL'si için 42.000 TL, fazlası	% 20
1.060.000 TL'nin 480.000 TL'si için 82.000 TL , fazlası	% 27
5.000.000 TL'nin 1.060.000 TL'si için 238.600 TL fazlası	% 35
5.000.000 TL'den fazlasının 5.000.000 TL'si için 1.617.600 TL, fazlası	% 40

EK TABLOLAR

Tablo1: Asgari Ücretin Yıllar İtibari Tabi Olduğu Vergi Dilimleri

Yıllar	Brüt Asgari Ücret	Net Maaş	%20 Dilime Giren Ay
01.01.2010-30.06.2010	729,00	576,57	Tüm yıl %15
01.07.2010-31.12.2010	760,50	599,12	Tüm yıl %15
01.01.2011-30.06.2011	796,50	629,96	Tüm yıl %15
01.07.2011-31.12.2011	837,00	658,95	Tüm yıl %15
01.01.2012-30.06.2012	886,50	701,14	Tüm yıl %15
01.07.2012-31.12.2013	940,50	739,80	Tüm yıl %15
01.01.2013-30.06.2013	978,60	773,01	Tüm yıl %15
01.07.2013-31.12.2013	1.021,50	803,68	Tüm yıl %15
01.01.2014-30.06.2014	1.071,00	846,00	Tüm yıl %15
01.07.2014-31.12.2014	1.134,00	891,03	Aralık
01.01.2015-30.06.2015	1.201,50	949,07	Tüm yıl %15
01.07.2015-31.12.2015	1.273,50	1.000,55	Aralık
01.01.2016-31.12.2016	1.647,00	1.300,99	Ekim
01.01.2017-31.12.2017	1.777,50	1.404,06	Eylül
01.01.2018-31.12.2018	2.029,50	1.603,12	Eylül
01.01.2019-31.12.2019	2.558,40	2.020,90	Eylül
01.01.2020-31.12.2020	2.943,00	2.324,71	Eylül
01.01.2021-31.12.2021	3.577,50	2.825,90	Ağustos
01.01.2022-30.06.2022	5.004,00	4.253,40	Ağustos
01.07.2022-31.12.2022	6.471,00	5.500,35	Ağustos
01.01.2023-30.06.2023	10.008,00	8.506,80	Ağustos
01.07.2023-31.12.2023	13.414,00	11.402,33	Ağustos
01.01.2024-31.12.2024	20.002,50	17.002,13	Temmuz

Tablo 2: Yıllar İtibari ile Brüt Asgari Ücretin 2,5 Katı Alan Bir Ücretlinin Tabi Olduğu Vergi Dilimleri

Yıllar	Brüt Ücret (Asgari ücretin 2,5 katı)	Ortalama Aylık Net Maaş	%20 Dilime Girilen Ay	%27 Dilime Girilen Ay
01.01.2010-31.12.2010	1.901,25	1.369,34	Haziran	%27'ye girmiyor
01.01.2011-31.12.2011	2.092,50	1.505,92	Haziran	%27'ye girmiyor
01.01.2012-31.12.2012	2.351,25	1.691,49	Haziran	%27'ye girmiyor
01.01.2013-31.12.2013	2.553,75	1.834,87	Mayıs	Aralık
01.01.2014-31.12.2014	2.835,00	2.021,26	Mayıs	Aralık
01.01.2015-31.12.2015	3.183,75	2.260,63	Mayıs	Kasım
01.01.2016-31.12.2016	4.117,50	2.892,18	Nisan	Eylül
01.01.2017-31.12.2017	4.443,75	3.109,14	Nisan	Ağustos
01.01.2018-31.12.2018	5.073,75	3.546,55	Nisan	Ağustos
01.01.2019-31.12.2019	6.396,00	4.456,04	Nisan	Ağustos
01.01.2020-31.12.2020	7.357,50	5.234,98	Nisan	Ağustos
01.01.2021-31.12.2021	8.943,75	6.478,78	Nisan	Temmuz
01.01.2022-31.12.2022	16.177,50	11.343,54	Mart	Haziran
01.01.2023-31.12.2023	33.535,00	23.508,74	Mart	Haziran
01.01.2024-31.12.2024	50.006,25	35.580,80	Mart	Haziran

Tablo 3: Yıllar İtibari ile Gelir Vergisi Dilimleri

2024 takvim yılı (G.V.K. madde:103) Gelir Vergisi Tarifesi

110.000 TL'ye kadar	15%
230.000 TL'nin 110.000 TL'si için 16.500 TL, fazlası	20%
580.000 TL'nin 230.000 TL'si için 40.500 TL (ücret gelirlerinde 870.000 TL'nin 230.000 TL'si için 40.500 TL), fazlası	27%
3.000.000 TL'nin 580.000 TL'si için 135.000 TL, (ücret gelirlerinde 3.000.000 TL'nin 870.000 TL'si için 213.300 TL), fazlası	35%
3.000.000 TL'den fazlasının 3.000.000 TL'si için 982.000 TL, (ücret gelirlerinde 3.000.000 TL'den fazlasının 3.000.000 TL'si için 958.800 TL), fazlası	40%

2023 takvim yılı (G.V.K. madde:103) Gelir Vergisi Tarifesi

70.000 TL'ye kadar	15%
150.000 TL'nin 70.000 TL'si için 10.500 TL, fazlası	20%
370.000 TL'nin 150.000 TL'si için 26.500 TL (ücret gelirlerinde 550.000 TL'nin 150.000 TL'si için 26.500 TL), fazlası	27%
1.900.000 TL'nin 370.000 TL'si için 85.900 TL, (ücret gelirlerinde 1.900.000 TL'nin 550.000 TL'si için 134.500 TL), fazlası	35%
1.900.000 TL'den fazlasının 1.900.000 TL'si için 621.400 TL, (ücret gelirlerinde 1.900.000 TL'den fazlasının 1.900.000 TL'si için 607.000 TL), fazlası	40%

2022 takvim yılı (G.V.K. madde:103) Gelir Vergisi Tarifesi

32.000 TL'ye kadar	15%
70.000 TL'nin 32.000 TL'si için 4.800 TL, fazlası	20%
170.000 TL'nin 70.000 TL'si için 12.400 TL (ücret gelirlerinde 250.000 TL'nin 70.000 TL'si için 12.400 TL), fazlası	27%
880.000 TL'nin 170.000 TL'si için 39.400 TL (ücret gelirlerinde 880.000 TL'nin 250.000 TL'si için 61.000 TL), fazlası	35%
880.000 TL'den fazlasının 880.000 TL'si için 287.900 TL (ücret gelirlerinde 880.000 TL'den fazlasının 880.000 TL'si için 281.500 TL), fazlası	40%

2021 takvim yılı (G.V.K. madde:103) Gelir Vergisi Tarifesi

24.000 TL'ye kadar	15%
53.000 TL'nin 24.000 TL'si için 3.600 TL, fazlası	20%
130.000 TL'nin 53.000 TL'si için 9.400 TL (ücret gelirlerinde 190.000 TL'nin 53.000 TL'si için 9.400 TL), fazlası	27%
650.000 TL'nin 130.000 TL'si için 30.190 TL (ücret gelirlerinde 650.000 TL'nin 190.000 TL'si için 46.390 TL), fazlası	35%
650.000 TL'den fazlasının 650.000 TL'si için 212.190 TL (ücret gelirlerinde 650.000 TL'den fazlasının 650.000 TL'si için 207.390 TL), fazlası	40%

2020 takvim yılı (G.V.K. madde:103) Gelir Vergisi Tarifesi

22.000 TL'ye kadar	15%
49.000 TL'nin 22.000 TL'si için 3.300 TL, fazlası	20%
120.000 TL'nin 49.000 TL'si için 8.700 TL, (ücret gelirlerinde 180.000 TL'nin 49.000 TL'si için 8.700 TL), fazlası	27%
600.000 TL'nin 120.000 TL'si için 27.870 TL, (ücret gelirlerinde 600.000 TL'nin 180.000 TL'si için 44.070 TL), fazlası	35%
600.000 TL'den fazlasının 600.000 TL'si için 195.870 TL, (ücret gelirlerinde 600.000 TL'den fazlasının 600.000 TL'si için 191.070 TL), fazlası	40%

2019 takvim yılı (G.V.K. madde:103) Gelir Vergisi Tarifesi

18.000 TL'ye kadar	15%
40.000 TL'nin 18.000 TL'si için 2.700 TL, fazlası	20%
98.000 TL'nin 40.000 TL'si için 7.100 TL, (ücret gelirlerinde 148.000 TL'nin 40.000 TL'si için 7.100 TL), fazlası	27%
98.000 TL'den fazlasının 98.000 TL'si için 22.760 TL, (ücret gelirlerinde 148.000 TL'den fazlasının 148.000 TL'si için 36.260 TL), fazlası	35%

2018 takvim yılı (G.V.K. madde:103) Gelir Vergisi Tarifesi

14.800 TL'ye kadar	15%
34.000 TL'nin 14.800 TL'si için 2.220 TL, fazlası	20%
80.000 TL'nin 34.000 TL'si için 6.060 TL, (ücret gelirlerinde 120.000 TL'nin 34.000 TL'si için 6.060 TL), fazlası	27%
80.000 TL'den fazlasının 80.000 TL'si için 18.480 TL, (ücret gelirlerinde 120.000 TL'den fazlasının 120.000 TL'si için 29.280 TL), fazlası	35%

2017 Takvim yılı (G.V.K. madde:103) Gelir Vergisi Tarifesi

13.000 TL'ye kadar	15%
30.000 TL'nin 13.000 TL'si için 1.950 TL, fazlası	20%
70.000 TL'nin 30.000 TL'si için 5.350 TL, (ücret gelirlerinde 110.000 TL'nin 30.000 TL'si için 5.350 TL), fazlası	27%
70.000 TL'den fazlasının 70.000 TL'si için 16.150 TL, (ücret gelirlerinde 110.000 TL'den fazlasının 110.000 TL'si için 26.950 TL), fazlası	35%

2016 Takvim yılı (G.V.K. madde:103) Gelir Vergisi Tarifesi

12.600 TL'ye kadar	15%
30.000 TL'nin 12.600 TL'si için 1.890 TL, fazlası	20%
69.000 TL'nin 30.000 TL'si için 5.370 TL, (ücret gelirlerinde 110.000 TL'nin 30.000 TL'si için 5.370 TL), fazlası	27%
69.000 TL'den fazlasının 69.000 TL'si için 15.900 TL, (ücret gelirlerinde 110.000 TL'den fazlasının 110.000 TL'si için 26.970 TL), fazlası	35%

2015 Takvim yılı (G.V.K. madde:103) Gelir Vergisi Tarifesi

12.000 TL'ye kadar	15%
29.000 TL'nin 12.000 TL'si için 1.800 TL, fazlası	20%
66.000 TL'nin 29.000 TL'si için 5.200 TL (ücret gelirlerinde 106.000 TL'nin 29.000 TL'si için 5.200 TL), fazlası	27%
66.000 TL'den fazlasının 66.000 TL'si için 15.190 TL (ücret gelirlerinde 106.000 TL'den fazlasının 106.000 TL'si için 25.990 TL), fazlası	35%

2014 Takvim yılı (G.V.K. madde:103) Gelir Vergisi Tarifesi

11.000 TL'ye kadar	15%
27.000 TL'nin 11.000 TL'si için 1.650 TL, fazlası	20%
60.000 TL'nin 27.000 TL'si için 4.850 TL (ücret gelirlerinde 97.000 TL'nin 27.000 TL'si için 4.850 TL), fazlası	27%
60.000 TL'den fazlasının 60.000 TL'si için 13.760 TL (ücret gelirlerinde 97.000 TL'den fazlasının 97.000 TL'si için 23.750 TL), fazlası	35%

2013 Takvim yılı (G.V.K. madde:103) Gelir Vergisi Tarifesi

10.700 TL'ye kadar	15%
26.000 TL'nin 10.700 TL'si için 1.605 TL, fazlası	20%
60.000 TL'nin 26.000 TL'si için 4.665 TL (ücret gelirlerinde 94.000 TL'nin 26.000 TL'si için 4.665 TL), fazlası	27%
60.000 TL'den fazlasının 60.000 TL'si için 13.845 TL (ücret gelirlerinde 94.000 TL'den fazlasının 94.000 TL'si için 23.025 TL), fazlası	35%

2012 Takvim yılı (G.V.K. madde:103) Gelir Vergisi Tarifesi

10.000 TL'ye kadar	15%
25.000 TL'nin 10.000 TL'si için 1.500 TL, fazlası	20%
58.000 TL'nin 25.000 TL'si için 4.500 TL (ücret gelirlerinde 88.000 TL'nin 25.000 TL'si için 4.500 TL), fazlası	27%
58.000 TL'den fazlasının 58.000 TL'si için 13.410 TL (ücret gelirlerinde 88.000 TL'den fazlasının 88.000 TL'si için 21.510 TL), fazlası	35%

2011 Takvim yılı (G.V.K. madde:103) Gelir Vergisi Tarifesi

9.400 Türk Lirasına kadar	15%
23.000 Türk Lirasının 9.400 lirası için 1.410 TL, fazlası	20%
53.000 TL'nin 23.000 TL'si için 4.130 TL (ücret gelirlerinde 80.000 TL'nin 23.000 TL'si için 4.130 TL), fazlası	27%
53.000 TL'den fazlasının 53.000 TL'si için 12.230 TL, (ücret gelirlerinde 80.000 TL'nin 80.000 TL'si için 19.520 TL,) fazlası	35%

2010 Takvim yılı (G.V.K. madde:103) Gelir Vergisi Tarifesi

8.800 Türk Lirasına kadar	15%
22.000 Türk Lirasının 8.800 lirası için 1.320 TL, fazlası	20%
76.200 TL'nin 22.000 TL'si için 3.960 TL, fazlası	27%
76.200 TL'nin 76.200 TL'si için 18.594 TL, fazlası	35%

Tablo 4: Yıllar İtibariyle Vergi Dilimlerinin Artış Oranı (%)

Yıllar	%15'lik Dilimin Önceki Yıla Artış Oranı (%)	%20'lik Dilimin Önceki Yıla Artış Oranı (%)	%27'lik Dilimin Önceki Yıla Artış Oranı (%)
2024	36,36	34,78	36,78
2023	54,29	53,33	54,55
2022	25,00	24,29	24,00
2021	8,33	7,55	5,26
2020	18,18	18,37	17,78
2019	17,78	15,00	18,92
2018	12,16	11,76	8,33
2017	3,08	0,00	0,00
2016	4,76	3,33	3,64
2015	12,70	6,90	8,49
2014	2,73	3,70	3,09
2013	6,54	3,85	6,38
2012	6,00	8,00	9,09
2011	6,38	4,35	4,75

Tablo 5: İlk Vergi Dilimi (%15) Yıllar İtibari Yıllık Asgari Ücretin Kaç Katı

YILLAR İTİBARI İLE ASGARİ ÜCRET TUTARLARI VE İLK GELİR VERGİSİ DİLİMİ TUTARININ KARŞILAŞTIRILMASI TABLOSU			
Asgari Ücretin Ait Olduğu Dönem	Asgari Ücret Tutarı	İlgili Yıl İlk Vergi Dilimi (%15)	Asgari Ücret Vergi Matrahının Kaç Katı
01.01.1999 - 30.06.1999	₺ 78.075.000,00	₺ 2.000.000.000,00	25,62
01.07.1999 - 31.12.1999	₺ 93.600.000,00	₺ 2.000.000.000,00	21,37
01.01.2000 - 30.06.2000	₺ 109.800.000,00	₺ 2.500.000.000,00	22,77
01.07.2000 - 31.12.2000	₺ 118.800.000,00	₺ 2.500.000.000,00	21,04
01.01.2001 - 30.06.2001	₺ 139.950.000,00	₺ 2.800.000.000,00	20,01
01.07.2001 - 31.07.2001	₺ 146.947.500,00	₺ 2.800.000.000,00	19,05
01.08.2001 - 31.12.2001	₺ 167.940.000,00	₺ 2.800.000.000,00	16,67
01.01.2002 - 30.06.2002	₺ 222.000.750,00	₺ 3.800.000.000,00	17,12
01.07.2002 - 31.12.2002	₺ 250.875.000,00	₺ 3.800.000.000,00	15,15
01.01.2003 - 31.12.2003	₺ 306.000.000,00	₺ 5.000.000.000,00	16,34
01.01.2004 - 30.06.2004	₺ 423.000.000,00	₺ 6.000.000.000,00	14,18
01.07.2004 - 31.12.2004	₺ 444.150.000,00	₺ 6.000.000.000,00	13,51
01.01.2005 - 31.12.2005	₺ 488,70	₺ 6.600,00	13,51
01.01.2006-31.12.2006	₺ 531,00	₺ 7.000,00	13,18
01.01.2007-30.06.2007	₺ 562,50	₺ 7.500,00	13,33
01.07.2007-31.12.2007	₺ 585,00	₺ 7.500,00	12,82
01.01.2008-30.06.2008	₺ 608,40	₺ 7.800,00	12,82
01.07.2008 - 31.12.2008	₺ 638,70	₺ 7.800,00	12,21
01.01.2009-30.06.2009	₺ 666,00	₺ 8.700,00	13,06
01.07.2009-31.12.2009	₺ 693,00	₺ 8.700,00	12,55
01.01.2010-30.06.2010	₺ 729,00	₺ 8.800,00	12,07

01.07.2010-31.12.2010	₺ 760,50	₺ 8.800,00	11,57
01.01.2011-30.06.2011	₺ 796,50	₺ 9.400,00	11,80
01.07.2011-31.12.2011	₺ 837,00	₺ 9.400,00	11,23
01.01.2012-30.06.2012	₺ 886,50	₺ 10.000,00	11,28
01.07.2012-31.12.2012	₺ 940,50	₺ 10.000,00	10,63
01.01.2013-30.06.2013	₺ 978,60	₺ 10.700,00	10,93
01.07.2013-31.12.2013	₺ 1.021,50	₺ 10.700,00	10,47
01.01.2014-30.06.2014	₺ 1.071,00	₺ 11.000,00	10,27
01.07.2014-31.12.2014	₺ 1.134,00	₺ 11.000,00	9,70
01.01.2015-30.06.2015	₺ 1.201,50	₺ 12.000,00	9,99
01.07.2015-31.12.2015	₺ 1.273,50	₺ 12.000,00	9,42
01.01.2016-31.12.2016	₺ 1.647,00	₺ 12.600,00	7,65
01.01.2017-31.12.2017	₺ 1.777,50	₺ 13.000,00	7,31
01.01.2018-31.12.2018	₺ 2.029,50	₺ 14.800,00	7,29
01.01.2019-31.12.2019	₺ 2.558,40	₺ 18.000,00	7,04
01.01.2020-31.12.2020	₺ 2.943,00	₺ 22.000,00	7,48
01.01.2021-31.12.2021	₺ 3.577,50	₺ 24.000,00	6,71
01.01.2022-30.06.2022	₺ 5.004,00	₺ 32.000,00	6,39
01.07.2022-31.12.2022	₺ 6.471,00	₺ 32.000,00	4,95
01.01.2023-30.06.2023	₺ 10.008,00	₺ 70.000,00	6,99
01.07.2023-31.12.2023	₺ 13.414,50	₺ 70.000,00	5,22
01.01.2024-31.12.2024	₺ 20.002,50	₺ 110.000,00	5,50

Tablo 6: Yeniden Değerleme Oranı İle Güncellenmiş Gelir Vergisi Matrahı

Yeniden değerlendirme oranı ile güncellenmiş olsa 2024 yılında olması gereken vergi matrahı %15 dilim için 280.886,01TL'dir.

YILLAR İTİBARI İLK GELİR VERGİSİ DİLİMİ TUTARININ YENİDEN DEĞERLEME ORANINA GÖRE GÜNCELLENMESİNE HALİNDE GÜNÜMÜZDE OLMASI GEREKEN İLK VERGİ DİLİMİ					
AİT OLDUĞU DÖNEM	İLK VERGİ MATRAHI (%15)	MATRAH ARTIŞ ORANI	YENİDEN DEĞERLEME ORANI	YENİDEN DEĞERLEME ORANINA GÖRE MATRAH	VERGİ MATRAHLARI ARASI FARK
01.01.1999 - 30.06.1999	₺2.000.000.000,00	-	-	₺2.000.000.000,00	-
01.07.1999 - 31.12.1999	₺2.000.000.000,00			₺2.000.000.000,00	
01.01.2000 - 30.06.2000	₺2.500.000.000,00	25,00%	56,00%	₺3.120.000.000,00	-24,80%
01.07.2000 - 31.12.2000	₺2.500.000.000,00			₺3.120.000.000,00	
01.01.2001 - 30.06.2001	₺2.800.000.000,00	12,00%	53,20%	₺4.779.840.000,00	-70,71%
01.07.2001 - 31.07.2001	₺2.800.000.000,00			₺4.779.840.000,00	
01.08.2001 - 31.12.2001	₺2.800.000.000,00			₺4.779.840.000,00	
01.01.2002 - 30.06.2002	₺3.800.000.000,00	35,71%	59,00%	₺7.599.945.600,00	-100,00%
01.07.2002 - 31.12.2002	₺3.800.000.000,00			₺7.599.945.600,00	
01.01.2003 - 31.12.2003	₺5.000.000.000,00	31,58%	28,50%	₺9.765.930.096,00	-95,32%
01.01.2004 - 30.06.2004	₺6.000.000.000,00	20,00%	11,20%	₺10.859.714.266,75	-81,00%
01.07.2004 - 31.12.2004	₺6.000.000.000,00			₺10.859.714.266,75	
01.01.2005 - 31.12.2005	₺6.600,00	10,00%	9,80%	₺11.924,00	-80,67%

01.01.2006- 31.12.2006	₺7.000,00	6,06%	7,80%	₺12.854,07	-83,63%
01.01.2007- 30.06.2007	₺7.500,00	7,14%	7,20%	₺13.779,57	-83,73%
01.07.2007- 31.12.2007	₺7.500,00			₺13.779,57	
01.01.2008- 30.06.2008	₺7.800,00	4,00%	12,00%	₺15.433,11	-97,86%
01.07.2008 - 31.12.2008	₺7.800,00			₺15.433,11	
01.01.2009- 30.06.2009	₺8.700,00	11,54%	2,20%	₺15.772,64	-81,29%
01.07.2009- 31.12.2009	₺8.700,00			₺15.772,64	
01.01.2010- 30.06.2010	₺8.800,00	1,15%	7,70%	₺16.987,13	-93,04%
01.07.2010- 31.12.2010	₺8.800,00			₺16.987,13	
01.01.2011- 30.06.2011	₺9.400,00	6,82%	10,26%	₺18.730,01	-99,26%
01.07.2011- 31.12.2011	₺9.400,00			₺18.730,01	
01.01.2012- 30.06.2012	₺10.000,00	6,38%	7,80%	₺20.190,96	-101,91%
01.07.2012- 31.12.2012	₺10.000,00			₺20.190,96	
01.01.2013- 30.06.2013	₺10.700,00	7,00%	3,93%	₺20.984,46	-96,12%
01.07.2013- 31.12.2013	₺10.700,00			₺20.984,46	
01.01.2014- 30.06.2014	₺11.000,00	2,80%	10,11%	₺23.105,99	-110,05%
01.07.2014- 31.12.2014	₺11.000,00			₺23.105,99	
01.01.2015- 30.06.2015	₺12.000,00	9,09%	5,58%	₺24.395,30	-103,29%
01.07.2015- 31.12.2015	₺12.000,00			₺24.395,30	
01.01.2016- 31.12.2016	₺12.600,00	5,00%	3,38%	₺25.219,87	-100,16%
01.01.2017- 31.12.2017	₺13.000,00	3,17%	14,47%	₺28.869,18	-122,07%

01.01.2018-31.12.2018	₺14.800,00	13,85%	23,73%	₺35.719,84	-141,35%
01.01.2019-31.12.2019	₺18.000,00	21,62%	22,58%	₺43.785,37	-143,25%
01.01.2020-31.12.2020	₺22.000,00	22,22%	9,11%	₺47.774,22	-117,16%
01.01.2021-31.12.2021	₺24.000,00	9,09%	36,20%	₺65.068,49	-171,12%
01.01.2022-30.06.2022	₺32.000,00	33,33%	122,93%	₺145.057,19	-353,30%
01.07.2022-31.12.2022	₺32.000,00			₺145.057,19	
01.01.2023-30.06.2023	₺70.000,00	118,75%	58,46%	₺229.857,62	-228,37%
01.07.2023-31.12.2023	₺70.000,00			₺229.857,62	
01.01.2024-30.06.2024	₺110.000,00	57,14%	22,20%	₺280.886,01	-155,35%
01.07.2024-31.12.2024	₺110.000,00			₺280.886,01	

Yukarıdaki tabloda görülebileceği gibi sadece **her yıl yayınlanan yeniden değerlendirme oranı ile güncellenmiş olsa olması gereken ilk vergi dilimi matrahı 280.886,01 TL'dir.**

Tablo 7: Ücretliler İçin Yeniden Değerleme Oranları ile Güncellenmiş 2024 Yılı Gelir Vergisi Tarifesi

Tutar	Vergi Oranı
280.000 TL'ye kadar	% 15
480.000 TL'nin 280.000 TL'si için 42.000 TL, fazlası	% 20
1.060.000 TL'nin 480.000 TL'si için 82.000 TL , fazlası	% 27
5.000.000 TL'nin 1.060.000 TL'si için 238.600 TL fazlası	% 35
5.000.000 TL'den fazlasının 5.000.000 TL'si için 1.617.600 TL, fazlası	% 40

Tablo 8: Türk-İş Tarafından Açıklanan Eylül 2024 Açlık Ve Yoksulluk Sınırı

30 Eylül 2024 - Pazartesi

TÜRK-İŞ EYLÜL 2024 AÇLIK ve YOKSULLUK SINIRI TASE (2021=100): 744,81

- ❁ DÖRT KİŞİLİK AİLENİN AYLIK GIDA HARCAMASI TUTARI (**AÇLIK SINIRI**) **19.830 TL**
- ❁ GIDA İLE BİRLİKTE DİĞER TÜM TEMEL HARCAMALARI İÇİN **HANEYE GİRMESİ GEREKEN TOPLAM GELİR TUTARI** (YOKSULLUK SINIRI) İSE **64.595 TL**
- ❁ BEKÂR BİR ÇALIŞANIN AYLIK YAŞAMA MALİYETİ **25.706 TL**
- ❁ MUTFAK ENFLASYONU AYLIK **%2,90** ON İKİ AYLIK **%48,72** YILLIK ORTALAMA **%72,43** OLARAK HESAPLANDI.

Toplumun büyük bir kesimi için günlük yaşam mücadelesi giderek zorlaşmaktadır. Ücret artışlarının aynı dönemdeki fiyat artışlarının altında kalması nedeniyle çalışan kesimin yaşam koşulları gerilemeye devam etmektedir. Yapılması gereken zorunlu harcamalar (kira, elektrik, ulaşım vb.) bir ailenin yeterli ve dengeli beslenebilmesi için aile bütçesinden gıdaya yeterli payın ayrılmasına imkân vermemektedir.

TÜRK-İŞ Konfederasyonunun yaptığı araştırmanın 2024 Eylül ayı sonucuna göre;

- Ankara’da yaşayan dört kişilik bir ailenin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için yapması gereken aylık gıda harcaması tutarı (**açlık sınırı**) **19.830,73 TL** ’ye,
- Gıda harcaması ile giyim, konut (kira, elektrik, su, yakıt), ulaşım, eğitim, sağlık ve benzeri ihtiyaçlar için yapılması zorunlu diğer aylık harcamalarının toplam tutarı ise (yoksulluk sınırı) **64.595,21 TL** ’ye,
- Bekâr bir çalışanın ‘**yaşama maliyeti**’ de aylık **25.706,18 TL** ’ye yükseldi.

Çizelge 1: Dört Kişilik Ailenin Açlık ve Yoksulluk Sınırı (TL/Ay)*				
	Eylül 2023	Aralık 2023	Ağustos 2024	Eylül 2024
Yetişkin Erkek Gıda Harcaması	4.004,67	4.341,96	5.766,31	5.938,13
Yetişkin Kadın Gıda Harcaması	3.246,01	3.494,77	4.735,23	4.858,33
15-19 Yaş Grubu Çocuk Gıda Harcaması	3.952,17	4.289,46	5.691,31	5.863,13
4-6 Yaş Grubu Çocuk Gıda Harcaması	2.131,26	2.305,69	3.078,30	3.171,14
Açlık Sınırı (4 Kişilik Ai- lenin Gıda Harcaması)	13.334,10	14.431,88	19.271,15	19.830,73
Yoksulluk Sınırı (4 Kişilik Ailenin Toplam Harcaması)	43.433,70	47.009,38	62.772,48	64.595,21

* Harcama tutarları, yuvarlama nedeniyle, toplamda farklı olabilmektedir.

TÜRK-İŞ' in verilerine göre “mutfak enflasyonu” verilerindeki değişim Eylül 2024 itibariyle şu şekilde gerçekleşmiştir:

- Ankara’da yaşayan dört kişilik bir ailenin “gıda için” yapması gereken asgari harcama tutarındaki artış **bir önceki aya göre % 2,90** oranında gerçekleşti.
- **Altı aylık** değişim oranı **% 37,41** oldu.
- **Son on iki ay itibariyle** değişim oranı ise **% 48,72** olarak hesaplandı.
- **Yıllık ortalama artış % 72,43** olarak gerçekleşti.

Çizelge 2: Gıda Harcamasındaki Değişim %				
	Eyl’23	Ara’23	Ağu’24	Eyl’24
Bir Önceki Aya Göre Değişim Oranı	9,31	2,89	0,19	2,90
Bir Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Değişim Oranı	64	77,50	33,53	37,40
Son On İki Ay İtibariyle Değişim Oranı	84,04	77,50	57,99	48,72
On İki Aylık Ortalamalarla Değişim Oranı	106,21	82,21	77,66	72,43

Konfederasyonumuzca hesaplanan tutarlar ücret düzeyi olmayıp haneye girmesi gereken toplam gelir miktarıdır. TÜRK-İŞ hesaplamasında temel alınan ve doğrudan piyasadan çarşı-pazar-market dolaşarak derlenen gıda ürünleri fiyatlardaki değişim, harcama gruplarına göre Eylül 2024 itibariyle şu şekilde oldu:

- **Süt, yoğurt, peynir grubunda;**

Süt, yoğurt, peynir ürünlerinin bulunduğu bu grupta geçtiğimiz aya göre bir fiyat değişikliği tespit edilmedi. Rekabet gereği fiyatlar kontrollü olarak değişse de ortalama olarak aynı kaldığı gözlemlendi.

- **Et, tavuk, balık, yumurta, kuru baklagiller, ürünlerinin bulunduğu grupta;**

Et fiyatları bu ay tavuk ürünleri dışında “kısmen de olsa” azaldı. Dana etinin kilogram fiyatında 26 TL, kuzu etinin kilogram fiyatında ise 12 TL azalış olduğu tespit edildi. Tavuk etinin fiyatı sabit kaldı. Avlanma yasağının sona ermesiyle birlikte balık ürünleri çeşitlendi. Palamut, hamsi, levrek, çupra gibi tezgâhlarda yaygın bulunan balık çeşitlerinin kilogram fiyatları 150 TL ile 450 TL arasında değişiklik göstermektedir. Genellikle okulların açılmasıyla artan yumurta fiyatları bu yıl da artış gösterdi. Kuru baklagiller grubunda nohut ve kırmızı mercimeğin kilogram fiyatlarında 2-3 liralık bir artış tespit edilirken diğer ürünlerin fiyatları sabit kaldı.

- **Taze sebze-meyve grubunda;**

Taze meyve-sebze fiyatları bu ay mutfağa olumsuz yansıdı. Hesaplama her zaman olduğu gibi gıda harcaması içinde günlük kullanımı yaygın olan mevsim ürünleri esas alındı. Her ay dikkatle takip edilen patates ve kuru soğan fiyatında bu ay bir değişiklik tespit edilmedi. Meyve fiyatlarında ortalamada 3 TL’lik bir artış tespit edilirken sebze fiyatlarında da ortalamada 10 TL’lik artış tespit edildi.

Ortalama sebze (ana yemekleri tamamlayan maydanoz, kıvırcık vb. salata yeşillikleri dâhil değil) kg fiyatı 37,50 TL, ortalama meyve kg fiyatı 63,43 TL oldu. Hesaplama -bu ay- 21’i sebze ve

11'i meyve olmak üzere toplam 32 üründeki fiyat değişimi dikkate alındı. Ortalama meyve-sebze kg fiyatı 1,56 TL artış göstererek 46,16 TL olarak tespit edildi (ana yemekleri tamamlayan maydanoz, kıvırcık gibi salata yeşillikleri bu hesaplamada "Ortalama Meyve-Sebze Fiyatı" na dâhil edilmektedir).

- **Ekmek, pirinç, un, makarna, bulgur, irmik gibi ürünlerin bulunduğu grupta**

En son Mayıs ayında gelen zam ile birlikte Ankara'da 200 gramı 10 TL olan ekmeğin fiyatında bu ay değişiklik görülmedi. Diğer ürünlerden pirinç, bulgur, makarna ve irmiğin fiyatında da değişiklik görülmedi. Un fiyatında bazı marketlerde ürün bazlı fiyat artışları tespit edildi fakat ortalamada un fiyatları da sabit kaldı.

- **Temel yağ ürünlerinin bulunduğu grupta;**

Temel yağ ürünlerinin bulunduğu bu grupta; ayçiçek yağının kilogram fiyatında 5 TL'lik artış tespit edildi. Diğer ürünlerden zeytinyağı, tereyağı ve margarin fiyatı sabit kaldı.

Yeşil zeytin kilogram fiyatında 7 TL'lik artış tespit edilirken siyah zeytinin kilogram fiyatı ise 4 TL düştü. Yağlı tohum ürünlerinden sadece fındık fiyatında artış tespit edildi.

- **Son grup içinde yer alan diğer gıda maddelerinden;**

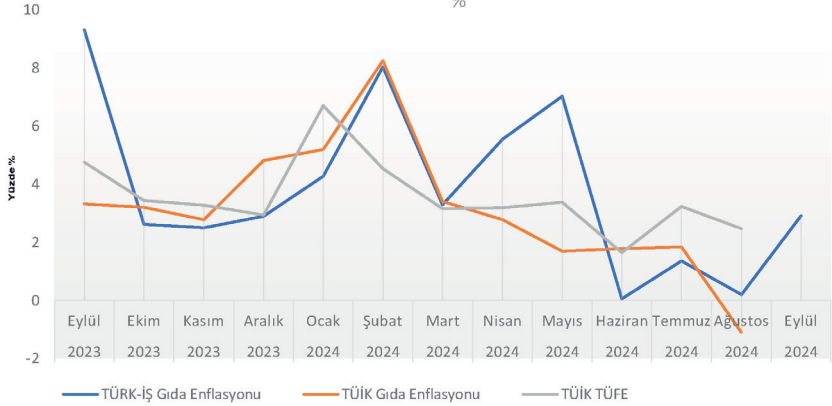
Son grupta yer alan gıda maddelerinden baharat ürünleri(kimyon, nane, karabiber vb.) geçen ay olduğu gibi bu ay da artış gösterdi. Çay fiyatlarında marketler arası değişkenlik dikkat çekti fakat ortalamayı etkileyen bir değişiklik tespit edilmedi.

İhlamurda yeni mahsulün gelmesiyle birlikte ciddi bir fiyat artışı gerçekleşti. Diğer ürünlerden pekmezin fiyatında 3 TL'lik bir artış tespit edildi.

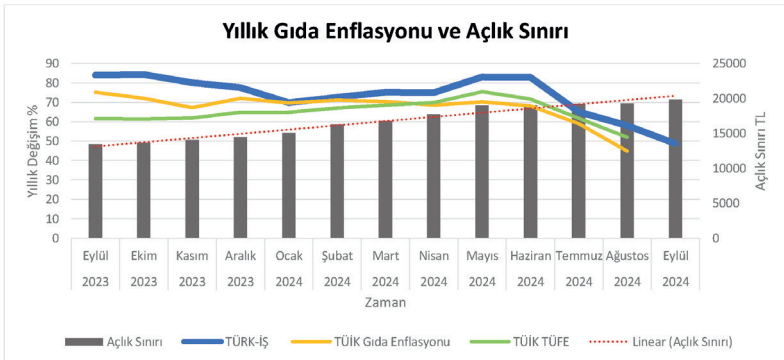
Geçen ay kısmi miktarda artış gösteren bal ve şekerin fiyatı sabit kaldı. Fakat reçel fiyatı düştü. Tuz ve salça fiyatları geçen ay olduğu gibi bu ay da sabit kaldı.

Gıda ve Tüketici Fiyat Endekslerinde Aylık Artış %

ÇİZELGE 3: TÜRK-İŞ Açlık Sınırı Endeksi (TASE 2021=100)													
	Oca	Şub	Mar	Nis	May	Haz	Tem	Ağu	Eyl	Eki	Kas	Ara	
Endeks	2022	159,62	170,98	185,09	199,94	226,02	240,04	256,88	258,76	272,11	278,87	292,46	305,37
	2023	332,93	353,99	360,23	380,67	389,18	389,60	437,85	458,14	500,80	513,94	526,78	542,03
	2024	565,21	610,59	630,72	665,73	712,45	712,81	722,41	723,79	744,81			
Bir Önceki Yılın Aralık Aya Göre Değişim Oranı %	Oca	Şub	Mar	Nis	May	Haz	Tem	Ağu	Eyl	Eki	Kas	Ara	
	2022	3,71	7,12	8,24	8,02	13,04	6,20	7,01	0,73	5,15	2,48	4,87	4,41
	2023	9,02	6,32	1,76	5,67	2,23	0,10	12,38	4,63	9,31	2,62	2,49	2,89
2024	4,27	8,03	3,29	5,55	7,02	0,05	1,35	0,19	2,90				
Bir Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Değişim Oranı %	Oca	Şub	Mar	Nis	May	Haz	Tem	Ağu	Eyl	Eki	Kas	Ara	
	2022	3,71	11,09	20,26	29,91	46,85	55,96	66,9	68,13	76,8	81,19	90,02	98,41
	2023	9,02	15,92	17,96	24,65	27,44	27,58	43,38	50,02	64,00	68,3	72,50	77,50
2024	4,27	12,64	16,36	22,82	31,44	31,51	33,28	33,53	37,41				
Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Değişim %	Oca	Şub	Mar	Nis	May	Haz	Tem	Ağu	Eyl	Eki	Kas	Ara	
	2022	59,62	66,38	76,39	85,02	107,76	117,29	128,44	119,11	130,01	134,77	137,38	98,41
	2023	108,57	107,03	94,62	90,38	72,18	62,30	70,44	77,04	84,04	84,29	80,12	77,50
2024	69,76	72,49	75,09	74,88	83,06	82,96	64,99	57,99	48,72				
On İki Aylık Ortalamalara Göre Değişim	Oca	Şub	Mar	Nis	May	Haz	Tem	Ağu	Eyl	Eki	Kas	Ara	
	2022	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	106,28
	2023	109,77	112,88	114,03	115,74	112,13	108,58	107,54	107,89	106,21	99,96	86,42	82,21
2024	79,44	77,20	76,71	77,55	79,43	82,02	81,16	77,66	72,43				

AÇIKLAMALAR

Çalışanların, kendilerine ve ailelerine saygın yaşam düzeyi sağlayacak bir gelir elde etmeleri esastır. Yoksulluk, genel anlamıyla, insanların temel ihtiyaçlarını karşılayamama durumu olarak tanımlanmaktadır. Yoksulluk sınırı tutarı, bir ailenin, insan onurunun gerektirdiği zorunlu ihtiyaçları karşılayabilmesi için yapması gereken harcama düzeyidir.

Türkiye’de bu konuda düzenli bir çalışma bulunmamaktadır. TÜRK-İŞ, var olan bu eksikliği gidermek amacıyla, **Aralık 1987’den bu yana** düzenli olarak her ay, gıda harcaması tutarını ve buradan hareketle açlık ve yoksulluk sınırını açıklamaktadır.¹ Yapılan bu çalışma daha sonra birçok kurum ve kuruluş tarafından örnek alınmıştır. Bu yönüyle alanında ilk ve öncü niteliğiyle dikkati çekmektedir. Ülkede bugün yaygın olarak kullanılan “açlık sınırı” ve “yoksulluk sınırı” kavramının yerleşmesine katkı sağlanmıştır.

Türkiye’de yoksulluk sınırı ve yoksulluğun boyutları ile ilgili **ilk resmi çalışma** TÜİK tarafından 14 Nisan 2004 günü açıklanan “2002 Yoksulluk Çalışması”dır.

Çalışanların, kendilerine ve ailelerine yetecek bir ücret almaları gereği açıktır. Ancak temel ihtiyaçların karşılanabilmesini sağlayacak ve refahtan pay almasını mümkün kılacak ücretin hesabı nasıl yapılacaktır? İşçinin yaşam standardını sürdürmesi ya da iyileştirmesi için gerekli olan tutar ne kadar olmalıdır? Kuşkusuz bu ve benzeri soruların cevabını vermek kolay değildir. Gerekli olacak tutarın hesabı, yaşam standardı ve tüketim alışkanlıklarına da bağlı olarak kişiden kişiye, hatta ülkeden ülkeye farklılıklar göstermektedir.

İşçinin ailesiyle birlikte, insan onuruna yaraşır bir yaşam düzeyi sağlayabilecek harcama tutarını belirlemek için yapılabilecek hesaplamalardan biri, beslenmeye ilişkin ihtiyaçların belirlenmesidir. Dengeli beslenebilmek için, yetişkinlerin ihtiyaç duyacağı kalori miktarı ile çocukların yaşlarına göre gerekli olan kalori miktarının ne olması gerektiği hakkında bilimsel araştırmalar yapılmıştır. Sağlığın koruna-

1 2022 yılının Ocak ayından itibaren, oluşturulan yeni çalışma grubu tarafından ve yeni beslenme kalıbı temel alınarak araştırma sürdürülmektedir.

bilmesi için bu kalorileri sağlayacak besin miktarları yanı sıra, gerekli protein, yağ ve karbonhidrat miktarları konusunda da belirlemelerde bulunulmuştur. Bu kapsamda, farklı büyüklükteki aileler için toplam besin ihtiyacı hesaplanabilmektedir.

TÜRK-İŞ'in bu çalışmasında, dört kişilik bir ailenin, bilimsel olarak belirlenmiş **beslenme kalıbı** temel alınmaktadır. Anılan beslenme kalıbı, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimler Fakültesi Beslenme ve Diyetetik Bölümü'nden sağlanmıştır. Günlük kalori ihtiyacının hesabında, hem yetişkin kişiler hem de genç ve çocuk nüfus dikkate alınmaktadır. Buna göre yetişkin erkek için 3500, yetişkin kadın için 2300, 15-19 yaş grubundaki erkek çocuk için 3200 ve 4-6 yaş grubundaki çocuk için 1600 kalorilik liste temel alınmıştır.

Çalışmada kullanılan besin grubunda şu besin maddeleri yer almaktadır:

Birinci grupta süt, yoğurt, peynir; ikinci grupta et, tavuk, balık, yumurta, yağlı tohumlar (sert kabuklu yemişler), kuru bakliyat (nohut, mercimek, kuru fasulye vb.); üçüncü grupta ekmek, makarna, pirinç, bulgur, un, irmik, diğer tahıl unları; dördüncü grupta taze meyve ve sebze; beşinci grupta tereyağı, margarin, ayçiçeği yağı, zeytinyağından müteşekkil temel yağlar; diğer besin grubunda ise şeker, reçel, marmelat, bal, pekmez, tuz, baharat (kimyon, karabiber, pul biber, nane vb.), çay, ıhlamur, salça yer almaktadır.

Araştırmada, dört kişilik bir ailenin fizyolojik ihtiyaçları ile tutarlı, yeterli ve dengeli beslenmesini sağlamak için gerekli olan kalori sayısı ve bunu karşılayacak besinlerin cins ve miktarı temel alınmaktadır. Ankara'da çalışanların yoğun olarak alışveriş yaptıkları market ve semt pazarları ayda iki-üç kez dolaşarak fiyatlar derlenmekte ve yapılması gereken asgari düzeydeki gıda harcaması tutarı hesaplanmaktadır.

“Açlık Sınırı” dört kişilik bir ailenin, sağlıklı ve dengeli beslenbilmesi amacıyla bir ayda gıda için yapması gereken asgari harcama tutarını tanımlamaktadır. İnsan onuruna yaraşır düzeyde yaşam sürdürebilmek için gereken harcama tutarı, hiç kuşku yok ki, gıda ile sınırlı değildir. Gıda harcaması yanında giyim, konut, ulaşım ve diğer ihtiyaçlar için gerekli tutarın da ayrıca hesaplanması gerekmektedir. **“Yoksulluk sınırı”** zorunlu ihtiyaçlar için yapılması gereken toplam harcama tutarını ifade etmektedir.

Gıda dışındaki zorunlu harcamaların tutarını ayrıntılı olarak ve tek tek hesaplamak için kullanılabilecek “beslenme kalıbı” benzeri bir bilimsel ve objektif yöntem -maalesef- mevcut değildir. Bu tutarın hesaplanmasında, genellikle aile bütçesi yöntemi kullanılmaktadır. Ailelerin elde ettiği geliri ve temel ihtiyaçları için yaptıkları harcamaları gösteren çalışmalardan yararlanılarak bir hesaplama yapılabilmektedir. Diğer bir ifadeyle, ailelerin toplam harcamaları içindeki “gıda” payı temel alınarak gıda dışı harcamalara ulaşılmaktadır.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından, aile bütçesine yönelik anket çalışması yapılmaktadır. TÜİK, ülke genelinde yaptığı anket ile ailelerin elde ettiği geliri ve tüketim harcamalarını bulmaktadır. TÜİK’in 2003-2004 Hanehalkı Tüketim Harcamaları Anketi’ne göre gıda harcamalarının toplam tüketim harcamaları içindeki payı yüzde 30,70 oranındadır.² Hesaplamalarda bu oran esas alınmaktadır.

TÜRK-İŞ çalışması sonucu açıklanan yoksulluk sınırı tutarı, işçinin eline geçmesi gereken ücret düzeyi değildir. Bu değerlendirme eksik bir yaklaşımın ifadesi olacaktır. Yoksulluk sınırı tutarı, ailenin yapması gereken **insan onurunun gerektirdiği harcama düzeyidir** ve bir bakıma, haneye girmesi gereken toplam gelirin alt sınırını ortaya koyan önemli bir göstergedir. Ancak çoğu zaman, ücretli çalışan ailenin tek gelir kaynağı olduğundan yoksulluk sınırı tutarı olması gereken ücret düzeyi olarak görülmektedir.

TÜRK-İŞ’in bu çalışmasıyla hesaplanan gıda harcama tutarında, aylar ve yıllar itibariyle meydana gelen değişimi yansıtan oranları enflasyon verisi olarak değerlendirmek de ihtiyatlı bir yaklaşımı gerektirmektedir.

Yinelemek gerekir ki, bu çalışma, tüketici fiyatları endeksi olarak değerlendirilmemelidir. Dar gelirli ailelerin elde ettiği gelirin yeterli ve dengeli beslenme için gerekli harcamaları bile karşılayabilecek düzey-

2 TÜİK 2005 yılı için bu oranı yüzde 28,3; 2006 yılı için yüzde 28,5; 2007 yılı için yüzde 28,4, 2008 yılı için yüzde 26,6; 2009 yılı için yüzde 26,7; 2010 yılı için yüzde 27,1; 2011 yılı için yüzde 26,2 olarak hesaplamıştır. 2012 yılı için bu oran yüzde 25,1 ve 2013 için yüzde 23,5’dir. 2014 yılı için TÜİK tarafından hesaplanan gıda içi harcama oranı yüzde 22,7’dir ve 2015 ile 2016 yılı için aynı kalmıştır. 2017 yılı için bu oran yüzde 22,4 ve 2018 yılı için yüzde 22,5 olarak hesaplanmıştır. 2019 yılı için bu oran yüzde (son üç yılın ortalaması olarak) yüzde 22,6’dır. 2020 yılı için bu oranı TÜİK yükselterek (son üç yılın ortalaması olarak) yüzde 23,1 olarak hesaplamıştır. 2021 için bu oran değişmemiştir.

de olmadığı açıktır. Aileler, düşük düzeydeki geliriyle beslenme ve beslenme dışı harcamaları karşılayabilmek için çeşitli malların fiyatlarını da dikkate alarak tüketim malları arasında tercihte bulunmak zorunda kalmaktadır. Çoğu zaman fiyatı yüksek olan gıda maddeleri yerine fiyatı düşük olan gıda maddelerini seçmektedir.

Bu durumda olan aileler, büyük bir olasılıkla beslenme dışı harcamalarının (kira, ulaşım, yakıt, elektrik ve benzerleri) bir kısmını da beslenme harcamalarından kısararak elde edebilmektedir. Sonuçta, **gelir düzeyinin düşük ve yetersiz olması, dar gelirli kişi ve ailelerin sağlıklı ve dengesiz beslenme yapmasına yol açmaktadır.**

TÜRK-İŞ tarafından hesaplanan açlık ve yoksulluk sınırı tutarları ile elde edilen gelir arasındaki fark, çalışanların içinde bulunduğu geçim sıkıntısının boyutlarını ortaya koyan önemli bir gösterge olmaktadır.

